

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА ОБЩИЯ СЪД (трети състав)

11 юли 2014 година *

„Конкуренция — Картели — Пазар на парафинови восъци — Пазар на суров парафин — Решение, с което се установява нарушение на член 81 ЕО — Определяне на цените и разпределяне на пазарите — Отговорност на дружество майка за нарушенията на правилата за конкуренция, извършени от негово дъщерно дружество и от съвместно предприятие, в което има дялово участие — Решаващо влияние, упражнявано от дружество майка — Презумпция в случай на притежаване на 100 % от капитала — Правоприемство — Пропорционалност — Равно третиране — Насоки относно метода за определяне на размера на глобите от 2006 г. — Пълен съдебен контрол“

По дело T-543/08

RWE AG, установено в Есен (Германия),

RWE Dea AG, установено в Хамбург (Германия),

за които се явяват C. Stadler, M. Röhrig и S. Budde, адвокати,

жалбоподатели,

срещу

Европейска комисия, представлявана от A. Antoniadis и R. Sauer, в качеството на представители,

ответник,

с предмет, като главно искане, отмяна на членове 1 и 2 от Решение C(2008) 5476 окончателен на Комисията от 1 октомври 2008 година относно производство по член 81 [ЕО] и член 53 от Споразумението за ЕИП (преписка COMP/39.181 — Восъци за свещи) в частта, която се отнася до жалбоподателите, както и — при условията на евентуалност — искане за намаляване на размера на наложената на жалбоподателите глоба,

ОБЩИЯТ СЪД (трети състав),

състоящ се от: O. Czúcz (докладчик), председател, I. Labucka и D. Gratsias, съдии,

секретар: K. Andová, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 20 март 2012 г.,

* Език на производството: немски.

постанови настоящото

Решение

Обстоятелства, предхождащи спора, и обжалваното решение

1. Административно производство и приемане на обжалваното решение

- 1 С Решение С(2008) 5476 окончателен от 1 октомври 2008 година относно производство по член 81 [ЕО] и член 53 от Споразумението за ЕИП (преписка COMP/39.181 — Восъци за свещи) (наричано по-нататък „обжалваното решение“) Комисията на Европейските общности установява, че жалбоподателите — RWE AG и RWE Dea AG (наричани по-нататък заедно „RWE“), са нарушили заедно с други предприятия член 81, параграф 1 ЕО и член 53, параграф 1 от Споразумението за Европейското икономическо пространство (ЕИП), като са участвали в картел на пазара на парафинови восъци в ЕИП и на германския пазар на суров парафин.
- 2 Освен жалбоподателите, адресати на обжалваното решение са и следните дружества: ENI SpA, Esso Deutschland GmbH, Esso Société anonyme française, ExxonMobil Petroleum and Chemical BVBA и Exxon Mobil Corp. (наричани по-нататък заедно „ExxonMobil“), H&R ChemPharm GmbH, H&R Wax Company Vertrieb GmbH и Hansen & Rosenthal KG (наричани по-нататък заедно „H&R“), Tudapetrol Mineralölerzeugnisse Nils Hansen KG, MOL Nyrt., Repsol YPF Lubricantes y Especialidades SA, Repsol Petróleo SA и Repsol YPF SA (наричани по-нататък заедно „Repsol“), Sasol Wax GmbH, Sasol Wax. International AG, Sasol Holding in Germany GmbH и Sasol Ltd (наричани по-нататък заедно „Sasol“), Shell Deutschland Oil GmbH, Shell Deutschland Schmierstoff GmbH, Deutsche Shell GmbH, Shell International Petroleum Company Ltd, The Shell Petroleum Company Ltd, Shell Petroleum NV и The Shell Transport and Trading Company Ltd (наричани по-нататък заедно „Shell“), Total SA и Total France SA (наричани по-нататък заедно „Total“) (съображение 1 от обжалваното решение).
- 3 Парафиновите восъци се произвеждат от суров нефт в рафинерии. Използват се за производството на продукти като свещи, химикали, гуми за превозни средства и автомобилни продукти, както и в промишленото производство на каучук, опаковки, лепила и дъвки (съображение 4 от обжалваното решение).
- 4 Суровият парафин е суровината, необходима за производството на парафинови восъци. Произвежда се в рафинерии като вторичен продукт при производството на базови масла от суров нефт. Освен това суровият парафин се продава на крайни клиенти, като например производителите на плоскости от дървесни частици (съображение 5 от обжалваното решение).
- 5 Комисията започва своето разследване, след като с писмо от 17 март 2005 г. Shell Deutschland Schmierstoff я уведомява за съществуването на картел, като подава искане за освобождаване от глоби по смисъла на нейното Известие относно освобождаване от глоби и намаляване на глоби в случаите на картел (ОВ С 45, 2002 г., стр. 3, наричано по-нататък „Известието относно сътрудничеството от 2002 г.“) (съображение 72 от обжалваното решение).
- 6 В съответствие с член 20, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 [ЕО] и 82 [ЕО] (ОВ L 1, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167), на 28 и 29 април 2005 г. Комисията извършва проверки на място в помещенията на „H&R/Tudapetrol“, ENI, MOL, както и в помещенията, принадлежащи на дружествата от групите Sasol, ExxonMobil, Repsol и Total (съображение 75 от обжалваното решение). В помещенията на жалбоподателите не е извършвана никаква проверка.

- 7 На 25 май 2007 г. Комисията изпраща изложение на възраженията до посочените в точка 2 по-горе дружества, а съответно и до жалбоподателите (съображение 85 от обжалваното решение). С писмо от 13 август 2007 г. жалбоподателите отговарят на изложението на възраженията.
- 8 На 10 и 11 декември 2007 г. Комисията провежда устно изслушване с участието на жалбоподателите (съображение 91 от обжалваното решение).
- 9 С оглед на доказателствата, с които разполага, в обжалваното решение Комисията приема, че адресатите — представляващи по-голямата част от производителите на парафинови восъци и суров парафин в рамките на ЕИП — са участвали в извършването на едно-единствено сложно и продължено нарушение на член 81 ЕО и член 53 от Споразумението за ЕИП на територията на ЕИП. Нарушението се е изразило в споразумения или съгласувани практики за определяне на цените и за обмен и оповестяване на чувствителна от търговска гледна точка информация относно парафиновите восъци. Колкото до RWE (впоследствие Shell), ExxonMobil, MOL, Repsol, Sasol и Total, нарушението, засягащо парафиновите восъци, се е отнасяло и до разпределянето на клиенти или пазари. Освен това извършеното от RWE, ExxonMobil, Sasol и Total нарушение е засягало и суровия парафин, продаван на крайните клиенти на германския пазар (съображения 2, 95, 328 и член 1 от обжалваното решение).
- 10 Неправомерните практики са се прилагали по време на антиконкурентни срещи, наричани „технически срещи“ или понякога срещи „Blauer Salon“ от страна на участниците, и по време на „срещите за суровия парафин“, посветени конкретно на въпросите относно суровия парафин.
- 11 Наложените в разглеждания случай глоби са изчислени въз основа на Насоките относно метода за определяне на глобите, налагани по силата на член 23, параграф 2, буква а) от Регламент № 1/2003 (ОВ С 210, 2006 г., стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 4, стр. 264) (наричани по-нататък „Насоките от 2006 г.“), които са в сила към момента на съобщаване на изложението на възраженията на споменатите в точка 2 по-горе дружества.
- 12 Обжалваното решение съдържа по-специално следните разпоредби:

„Член 1

Изброените по-долу предприятия са нарушили член 81, параграф 1 [ЕО] и от 1 януари 1994 г. — член 53 от Споразумението за ЕИП, като през посочените периоди са участвали в непрекъснато споразумение и/или съгласувана практика в сектора на парафиновите восъци на общия пазар, а от 1 януари 1994 г. — и в ЕИП:

[...]

RWE-Dea AG: от 3 септември 1992 г. до 30 юни 2002 г.;

RWE AG: от 3 септември 1992 г. до 30 юни 2002 г.;

[...]

По отношение на предприятията, изброени по-долу, за посочените периоди нарушението засяга и суровия парафин, продаван на крайни клиенти на германския пазар:

[...]

RWE-Dea AG: от 30 октомври 1997 г. до 30 юни 2002 г.;

RWE AG: от 30 октомври 1997 г. до 30 юни 2002 г.;

[...]

Член 2

За посоченото в член 1 нарушение се налагат следните глоби:

ENI SpA: 29 120 000 EUR;

Esso Société anonyme française: 83 588 400 EUR,

от които поотделно и солидарно с

ExxonMobil Petroleum and Chemical BVBA и ExxonMobil Corporation: 34 670 400 EUR, от които поотделно и солидарно с Esso Deutschland GmbH: 27 081 600 EUR;

Tudapetrol Mineralölerzeugnisse Nils Hansen KG: 12 000 000 EUR;

Hansen & Rosenthal KG поотделно и солидарно с H&R Wax Company Vertrieb GmbH: 24 000 000 EUR,

от които поотделно и солидарно с

H&R ChemPharm GmbH: 22 000 000 EUR;

MOL Nyrt: 23 700 000 EUR;

Repsol YPF Lubricantes y Especialidades SA поотделно и солидарно с Repsol Petróleo SA и Repsol YPF SA: 19 800 000 EUR;

Sasol Wax GmbH: 318 200 000 EUR,

от които поотделно и солидарно със

Sasol Wax International AG, Sasol Holding in Germany GmbH и Sasol Limited: 250 700 000 EUR;

Shell Deutschland Oil GmbH, Shell Deutschland Schmierstoff GmbH, Deutsche Shell GmbH, Shell International Petroleum Company Limited, The Shell Petroleum Company Limited, Shell Petroleum NV и The Shell Transport and Trading Company Limited: 0 EUR;

RWE-Dea AG поотделно и солидарно с RWE AG: 37 440 000 EUR;

Total France SA поотделно и солидарно с Total SA: 128 163 000 EUR“. [неофициален превод]

2. Структура на групата RWE и на съвместното предприятие Shell & Dea Oil

- ¹³ Отговорността на жалбоподателите е ангажирана поради поведението на служители на Dea Mineraloel AG, впоследствие Dea Mineraloel GmbH (наричано по-нататък „Dea Mineraloel“).

- 14 От 3 септември 1992 г. до 2 януари 2002 г. Dea Mineraloel е било дъщерно дружество на дружеството RWE-Dea Aktiengesellschaft für Mineraloel und Chemie, което е притежавало 100 % от капитала му и което впоследствие е преименувано на RWE Dea. RWE Dea е било дъщерно дружество на дружеството RWE AG, което е притежавало 99,4 % от капитала му.
- 15 На 2 януари 2002 г. Deutsche Shell поема съвместния контрол на Dea Mineraloel заедно с RWE Dea, придобивайки 50 % от дружествения капитал на Dea Mineraloel. Концентрацията е разрешена с Решение C(2001) 4526 окончателен на Комисията от 20 декември 2001 г. за обявяване на концентрация за съвместима с общия пазар и със Споразумението за ЕИП (преписка COMP/M.2389 — Shell/Dea) (наричано по-нататък „решението за разрешаване на концентрацията“). По този начин Dea Mineraloel става съвместно предприятие, преименувано на Shell & Dea Oil, в което Deutsche Shell и RWE Dea притежават по 50 % от капитала и което обединява дейностите им в нефтената и нефтохимическата промишленост.
- 16 На 1 юли 2002 г. Shell придобива останалите 50 % от капитала на съвместното предприятие Shell & Dea Oil. През 2003 г. Shell & Dea Oil е преименувано на Shell Deutschland Oil. От 1 април 2004 г. дейността „восък“ на Shell Deutschland Oil е прехвърлена на дъщерното му дружество Shell Deutschland Schmierstoff, в което притежава 100 % от капитала.

Производство и искания на страните

- 17 На 15 декември 2008 г. жалбоподателите подават настоящата жалба в секретариата на Общия съд.
- 18 Въз основа на доклад на съдията докладчик Общият съд (трети състав) решава да започне устната фаза на производството. В рамките на процесуално-организационните действия, предвидени в член 64 от Процедурния правилник на Общия съд, последният приканва страните да отговорят писмено на някои въпроси и да представят определени документи. Страните изпълняват искането в определения срок.
- 19 Устните състезания и отговорите на страните на поставените от Общия съд въпроси са изслушани в съдебното заседание, проведено на 20 март 2012 г.
- 20 Предвид фактическите връзки с дело T-540/08, Esso и др./Комисия, дело T-541/08, Sasol и др./Комисия, дело T-544/08, Hansen & Rosenthal и H&R Wax Company Vertrieb/Комисия, дело T-548/08, Total/Комисия, дело T-550/08, Tudapetrol/Комисия, дело T-551/08, H&R ChemPharm/Комисия, дело T-558/08, ENI/Комисия, дело T-562/08, Repsol YPF Lubricantes y especialidades и др./Комисия, и дело T-566/08, Total Raffinage и Marketing/Комисия, както и с оглед на сходния характер на повдигнатите правни въпроси Общият съд решава да постанови решението си по настоящото дело едва след провеждането на съдебните заседания по посочените свързани дела, като последното от тези заседания се провежда на 3 юли 2013 г.
- 21 Жалбоподателите искат от Общия съд:
- да отмени член 1 от обжалваното решение в частта, в която се установява, че са извършили нарушение на член 81, параграф 1 ЕО и на член 53 от Споразумението за ЕИП,
 - да отмени член 2 от обжалваното решение в частта, в която им се налага глоба в размер на 37 440 000 EUR,
 - при условията на евентуалност да намали размера на наложената им глоба,
 - Комисията да бъде осъдена да заплати съдебните разноски.

22 Комисията иска от Общия съд:

- да отхвърли жалбата,
- да осъди жалбоподателите да заплатят съдебните разноски.

От правна страна

23 В подкрепа на жалбата си жалбоподателите изтъкват три правни основания. Първото правно основание е изведено от нарушение на член 81, параграф 1 ЕО и на член 23, параграф 2, буква а) от Регламент № 1/2003, допуснато поради неправилната според тях констатация, че е съществувала стопанска единица, съставена, от една страна, от жалбоподателите и от друга страна, от Dea Mineraloel или Shell & Dea Oil. Второто правно основание е изтъкнато при условията на евентуалност и е изведено от нарушение на принципа на равно третиране, допуснато поради неправилното прилагане на Известието относно сътрудничеството от 2002 г. и по-специално поради неприлагането на благоприятните последици от искането за сътрудничество на Shell към жалбоподателите. Третото правно основание е изтъкнато при условията на евентуалност и е изведено от нарушение на член 23, параграфи 2 и 3 от Регламент № 1/2003, допуснато поради неспазването според жалбоподателите на принципите, уреждащи определянето на размера на глобата.

1. По първото правно основание, изведено от неправилната според жалбоподателите констатация, че е съществувала стопанска единица, съставена се от жалбоподателите и Dea Mineraloel или Shell & Dea Oil

24 Жалбоподателите твърдят, че като им е вменила отговорността за нарушението, извършено от Dea Mineraloel в периода от 3 септември 1992 г. до 2 януари 2002 г., и за нарушението, извършено от Shell & Dea Oil в периода от 2 януари до 30 юни 2002 г. (наричан по-нататък „периодът на съвместното предприятие“), Комисията е нарушила член 81, параграф 1 ЕО и член 23, параграф 2, буква а) от Регламент № 1/2003, тъй като изтъквала неправилно понятието за предприятие по смисъла на член 81 ЕО.

Предварителни бележки

25 По отношение на солидарната отговорност на дружество майка за поведението на нейно дъщерно дружество или съвместно предприятие, в което има участие, трябва да се припомни, че отделната правосубектност на дъщерното дружество или съвместното предприятие не е достатъчна, за да се изключи възможността дружеството майка да носи отговорност за поведението му (вж. в този смисъл Решение на Съда от 14 юли 1972 г. по дело Imperial Chemical Industries/Комисия, 48/69, Recueil, стр. 619, точка 132).

26 Всъщност конкурентното право на Съюза се отнася до дейността на предприятията и понятието за предприятие обхваща всеки субект, който извършва икономическа дейност, независимо от правния му статут и начин на финансиране (Решение на Съда от 10 септември 2009 г. по дело Akzo Nobel и др./Комисия, C-97/08 P, Сборник, стр. I-8237, точка 54 и Решение на Общия съд от 13 юли 2011 г. по дело General Technic-Otis и др./Комисия, T-141/07, T-142/07, T-145/07 и T-146/07, Сборник, стр. II-4977, точка 53).

27 Съдилищата на Съюза са уточнили също, че понятието за предприятие в този контекст трябва да бъде схващано като обозначаващо една стопанска единица, макар и от юридическа гледна точка тази стопанска единица да е съставена от няколко физически или юридически лица (вж. Решение на Съда от 12 юли 1984 г. по дело Hydrotherm Gerätebau, 170/83, Recueil, стр. 2999,

точка 11 и Решение на Съда по дело Akzo Nobel и др./Комисия, точка 26 по-горе, точка 55 и цитираната съдебна практика; Решение на Общия съд от 29 юни 2000 г. по дело DSG/Комисия, T-234/95, Recueil, стр. II-2603, точка 124). Така те подчертават, че за целите на прилагането на правилата на конкуренцията формалното разграничение между две дружества в резултат на отделната им правосубектност няма решаващо значение — важно е дали пазарното им поведение е единно или не. Следователно може да се окаже необходимо да се определи дали две или повече дружества с отделна правосубектност образуват или принадлежат към едно и също предприятие или един и същ стопански субект с единно пазарно поведение (Решение по дело Imperial Chemical Industries/Комисия, точка 25 по-горе, точка 140, Решение на Общия съд от 15 септември 2005 г. по дело DaimlerChrysler/Комисия, T-325/01, Recueil, стр. II-3319, точка 85 и Решение на Общия съд по дело General Technic-Otis и др./Комисия, точка 26 по-горе, точка 54).

- 28 Когато подобен стопански субект нарушава правилата на конкуренцията, съгласно принципа на личната отговорност същият следва да отговаря за това нарушение (вж. Решение по дело Akzo Nobel и др./Комисия, точка 26 по-горе, точка 56 и Решение по дело General Technic-Otis и др./Комисия, точка 26 по-горе, точка 55).
- 29 Отговорността за поведението на дадено дъщерно дружество може да бъде вменена на дружеството майка поради принадлежността им към едно и също предприятие, ако дъщерното дружество не определя самостоятелно своето пазарно поведение, тъй като в това отношение е под решаващото влияние на дружеството майка предвид по-специално икономическите, организационните и юридическите връзки между тези два правни субекта (вж. в този смисъл Решение по дело Akzo Nobel и др./Комисия, точка 26 по-горе, точка 58 и Решение на Общия съд от 20 март 2002 г. по дело HFB и др./Комисия, T-9/99, Recueil, стр. II-1487, точка 527).
- 30 Пазарното поведение на дъщерно дружество е под решаващото влияние на дружеството майка по-специално когато дъщерното дружество изпълнява главно указанията, дадени му в това отношение от дружеството майка (Решение на Съда по дело Imperial Chemical Industries/Комисия, точка 25 по-горе, точки 133, 137 и 138, и Решение на Съда от 16 ноември 2000 г. по дело Metsä-Serla и др./Комисия, C-294/98 P, Recueil, стр. I-10065, точка 27).
- 31 По принцип пазарното поведение на дъщерното дружество е под решаващото влияние на дружеството майка и в случай че последното има само правомощия за определяне или одобряване на някои стратегически търговски решения, евентуално чрез представителите си в органите на дъщерното дружество, докато правомощията за определянето на търговската политика *stricto sensu* на дъщерното дружество са предоставени на отговарящите за неговото оперативно управление ръководители, определени от дружеството майка, което представляват и чиито търговски интереси защитават (вж. в този смисъл Решение на Общия съд от 9 септември 2011 г. по дело Alliance One International/Комисия, T-25/06, Сборник, стр. II-5741, точки 138 и 139).
- 32 Когато единното пазарно поведение на дъщерното дружество и на неговото дружество майка е осигурено по-специално в посочените в точки 30 и 31 по-горе случаи или чрез други икономически, организационни и юридически връзки между дружествата, тези дружества са част от една и съща стопанска единица и следователно са едно-единствено предприятие съгласно посочената в точка 27 по-горе съдебна практика. Обстоятелството, че дружество майка и неговото дъщерно дружество представляват едно-единствено предприятие по смисъла на член 81 ЕО, позволява на Комисията да адресира до дружеството майка решение за налагане на глоби, без да се изисква да е доказано личното участие на последното в нарушението (вж. в този смисъл Решение по дело Akzo Nobel и др./Комисия, точка 26 по-горе, точка 59).

- 33 Припомнената в точки 25—32 по-горе съдебна практика намира приложение и при вменяването на отговорността на едно или няколко дружества майки за извършването на нарушение от съвместното им предприятие (Решение по дело General Technic-Otis и др./Комисия, точка 26 по-горе, точки 52—56).
- 34 Именно предвид тези правила трябва да се разгледат доводите на жалбоподателите и точността на съдържащите се в обжалваното решение констатации относно вменената на жалбоподателите отговорност за действията на Dea Mineraloel, в което са притежавали 100 % от капитала (първа част), и на Shell & Dea Oil, в което са притежавали 50 % от капитала (втора част).

По първата част относно вменената на жалбоподателите отговорност за извършеното от Dea Mineraloel нарушение (периодът преди 2 януари 2002 г.)

По обжалваното решение

- 35 В обжалваното решение Комисията приема следното:

„[...]

- (545) [У]пражняването на решаващо влияние върху търговската политика на дъщерно дружество не налага осъществяване на всекидневното управление по неговата експлоатация. Управлението на дъщерно дружество може съвсем спокойно да бъде поверено на самото него, което обаче не изключва възможността дружеството майка да налага цели и политики, засягащи ефективността на групата и съгласуваността в нея, и да санкционира всяко поведение, противоречащо на въпросните цели и политики. Всъщност RWE признава, че RWE AG се е занимавало с въпроси от общ характер, като например стратегията, планирането, контрола и финансирането, от името на групата RWE и е получавало технически отчети. RWE декларира също, че макар нито [управителният съвет], нито надзорният съвет на [RWE Dea] да не са упражнявали влияние върху дейността на Dea Mineraloel, те са имали интерес към дейността на Dea Mineraloel [...], свързана с капитал, планирането на маржове/печалби, рискове и т.н., и са разчитали на получаваните от тях отчети, които са правели активния надзор на посочената дейност ненужен, тъй като са изглеждали прецизни [...] Тези изявления на практика доказват, че [жалбоподателите] са имали интерес и възможност да упражняват контрол най-малкото върху стратегическите и финансови въпроси, засягащи дъщерните им дружества, и че действително са упражнявали (определен) контрол върху някои стратегически въпроси също и чрез система на отчетност.
- (546) Твърденията, че за RWE парафиновият восък имал само твърде малко значение и че получаваните отчети изглеждали прецизни, съответно че RWE AG или [RWE Dea] не контролирали активно дейността на Dea Mineraloel, не са достатъчно убедителни що се отнася до действителната самостоятелност на дъщерното дружество. Неучастието на самото дружество майка в различни дейности не е определящо за това дали трябва да се приеме, че то и оперативните звена на групата съставляват един-единствен стопански субект. Разпределянето на задачите е нормално явление вътре в група от дружества. По правило определена стопанска единица изпълнява всички основни функции на икономически оператор в съставляващите го юридически лица. [...]
- (553) Ето защо Комисията стига до извода, че RWE AG и [RWE Dea] са упражнявали решаващо влияние и действителен контрол върху [Dea Mineraloel] от 3 септември 1992 г. до 1 януари 2002 г. [поради което те] са част от предприятието, извършило нарушението“. [неофициален превод]

По презумпцията за наличие на стопанска единица, съставена от дъщерното дружество и неговото единствено дружество майка

- 36 Следва да се припомни, че в особения случай, когато дружество майка притежава 100 % от капитала на своето дъщерно дружество, извършило нарушение на правилата на Съюза в областта на конкуренцията, от една страна, това дружество майка може да упражнява решаващо влияние върху поведението на дъщерното дружество и от друга страна, съществува оборима презумпция, че посоченото дружество майка действително упражнява решаващо влияние върху поведението на своето дъщерно дружество. При тези обстоятелства е достатъчно Комисията да докаже, че целият капитал на дадено дъщерно дружество е собственост на неговото дружество майка, за да се презюмира, че последното упражнява решаващо влияние върху търговската политика на това дъщерно дружество. Впоследствие Комисията ще може да приеме, че дружеството майка отговаря солидарно за плащането на наложената на неговото дъщерно дружество глоба, освен ако това дружество майка, което трябва да обори тази презумпция, не представи достатъчно доказателства, с които е възможно да се установи, че неговото дъщерно дружество действа самостоятелно на пазара (вж. Решение по дело Akzo Nobel и др./Комисия, точка 26 по-горе, точки 60, 61 и цитираната съдебна практика).
- 37 Освен това съгласно съдебната практика презумпцията за носене на отговорност, тъй като дадено дружество притежава целия капитал на друго дружество, се прилага не само в случаите, когато съществува пряка връзка между дружеството майка и неговото дъщерно дружество, но и в случаи като настоящия, когато тази връзка е непряка поради наличието на друго дружество между тях (Решение на Съда от 20 януари 2011 г. по дело General Química и др./Комисия, C-90/09 P, Сборник, стр. I-1, точка 90).
- 38 Дружество майка, което притежава почти целия капитал на своето дъщерно дружество, по принцип се намира в сходно положение с това на изключителен собственик от гледна точка на правото си да упражнява решаващо влияние върху поведението на своето дъщерно дружество предвид икономическите, организационните и правните си връзки с него. Следователно в този случай Комисията има право да приложи същия доказателствен режим, а именно да прибегне до презумпцията, че споменатото дружество майка действително упражнява правото си да оказва решаващо влияние върху поведението на своето дъщерно дружество. Действително не е изключено в определени случаи миноритарните съдружници да могат да разполагат по отношение на дъщерното дружество с права, позволяващи им да оспорят очертаната по-горе аналогия. Същевременно, освен че такива права обикновено не са свързани с пренебрежимо малки дялови участия като разглежданите в случая, жалбоподателите не представят никакви данни от такова естество по настоящото дело (вж. в този смисъл Решение на Общия съд от 7 юни 2011 г. по дело Arkema France и др./Комисия, T-217/06, Сборник, стр. II-2593, точка 53).
- 39 Ако презумпцията не е оборена, Комисията може да приеме, че дъщерното дружество и преките и непреки дружества майки са част от една и съща стопанска единица и съответно образуват едно-единствено предприятие по смисъла на посочената в точка 27 по-горе съдебна практика. Обстоятелството, че дружествата майки и дъщерното дружество представляват едно-единствено предприятие по смисъла на член 81 ЕО, позволява на Комисията да адресира до дружествата майки решение за налагане на глоби, без да се изисква да е доказано личното им участие в нарушението (вж. посочената съдебна практика в точка 32 по-горе).
- 40 Според съдебната практика, за да се обори описаната в точка 36 по-горе презумпция, именно жалбоподателите следва да представят всички доказателства относно организационните, икономически и юридически връзки между тях и Dea Mineraloel, с които според тях може да се докаже, че те не съставляват един-единствен стопански субект. При своята преценка Общият съд всъщност трябва да отчита всички предоставени му доказателства, чието естество и

значение могат да варират в зависимост от характерните за всеки конкретен случай особености (Решение на Общия съд от 12 декември 2007 г. по дело Akzo Nobel и др./Комисия, T-112/05, Сборник, стр. II-5049, точка 65).

- 41 Тази презумпция почива на констатацията, от една страна, че освен при наистина изключителни обстоятелства, дружество, притежаващо целия капитал на дъщерно дружество, може — тъй като делът от капитала е един — да упражнява решаващо влияние върху поведението на дъщерното дружество и от друга страна, че липсата на действително упражняване на тези правомощия за влияние обикновено има смисъл да се търси в рамките на субектите, срещу които действа тази презумпция (Решение на Съда от 29 септември 2011 г. по дело Elf Aquitaine/Комисия, C-521/09 P, Сборник, стр. I-8947, точка 60).
- 42 Освен това прилагането на подобна презумпция се обосновава с факта, че когато дружеството майка е единственият акционер в дъщерното дружество, дружеството майка разполага с всички възможни инструменти, за да осигури привеждането на търговското му поведение в съответствие със своето. По-специално, единственият акционер е този, който по принцип определя обхвата на самостоятелността на дъщерното дружество чрез изготвянето на неговия устав, който избира неговите управители и който взема или одобрява стратегическите търговски решения на дъщерното дружество, ако е необходимо, чрез присъствието на негови представители в органите на последното. Освен това стопанската единица, съставена от дружеството майка и неговото дъщерно дружество, обикновено е в още по-голяма степен защитена чрез задължения, произтичащи от дружественото право на държавите членки, като например воденето на консолидирани счетоводни отчети, задължението за дъщерното дружество да отчита периодично дейността си пред дружеството майка, както и утвърждаването на годишните счетоводни отчети на дъщерното дружество от страна на общото събрание, състоящо се единствено от дружеството майка, и това непременно предполага, че дружеството майка следи, поне в общи линии, търговските дейности на дъщерното дружество.
- 43 Така прилагането на презумпцията за действително упражняване от дружеството майка на решаващо влияние върху търговското поведение на неговото дъщерно дружество е обосновано, доколкото обхваща характерни положения в отношенията между едно дъщерно дружество и неговото единствено дружество майка, като предвижда, че притежаването на целия или на почти целия капитал на дъщерното дружество от едно-единствено дружество майка по принцип предполага единство в поведението им на пазара.
- 44 Същевременно след изложението на възраженията заинтересованите дружества имат пълната възможност да докажат, че описаните в точка 42 по-горе механизми, обикновено водещи до привеждането на търговското поведение на дъщерното дружество в съответствие с това на дружеството майка, не са функционирали по обичайния начин, поради което съществуването на стопанската единица на групата е било прекъснато.

По изложените от жалбоподателите доводи за оборване на презумпцията

- 45 В разглеждания случай жалбоподателите не оспорват, че тъй като RWE Dea притежава изцяло капитала на Dea Mineraloel, а RWE AG притежава 99,4 % от капитала на RWE Dea, Комисията е могла да презюмира, че ако не бъде доказано противното, жалбоподателите действително са упражнявали решаващо влияние върху търговското поведение на Dea Mineraloel.
- 46 Те обаче считат, че в отговора си на изложението на възраженията са представили достатъчно доказателства за оборването на тази презумпция.

– По оперативната самостоятелност на Dea Mineraloel

- 47 Според жалбоподателите в обжалваното решение Комисията неправилно приема, че за упражняването на решаващо влияние от дружеството майка върху търговското поведение на дъщерното дружество не е необходимо „вземането в ръце“ на управлението на текущите задачи на дъщерното дружество. Така изтъкнатите от тях доводи в отговорите на изложението на възраженията били достатъчни за оборването на презумпцията.
- 48 На първо място, жалбоподателите правят уточнението, че в качеството си на основно дружество в групата RWE AG е изпълнявало задачи по ръководство на групата относно например стратегията, планирането, контрола и финансирането. RWE AG не упражнило никакво влияние върху оперативната част от дейността на RWE Dea или на Dea Mineraloel.
- 49 В това отношение Общият съд вече е постановявал, че фактът, че дъщерно дружество разполага със свое собствено местно ръководство и свои собствени средства, сам по себе си не доказва, че то определя пазарното си поведение независимо от своето дружество майка. Разпределянето на задачите между дъщерните дружества и техните дружества майки, и по-специално поверяването на оперативното ръководство на местните ръководители на притежавано на 100 % дъщерно дружество, е обичайна практика на големите предприятия, които са съставени от множество дъщерни дружества, притежавани в крайна сметка от едно и също холдингово дружество. Поради това при притежаване на целия или на почти целия капитал на дъщерното дружество, което е пряко замесено в нарушението, представените в това отношение доказателства не могат да оборят презумпцията за действително упражняване на решаващо влияние върху поведението на дъщерното дружество от страна на дружеството майка и холдинговото дружество (вж. в този смисъл Решение по дело Alliance One International/Комисия, точка 31 по-горе, точки 130 и 131).
- 50 Впрочем прилагането на този подход се обосновава с факта, че когато дъщерно дружество е притежавано на 100 % или на почти толкова от едно-единствено дружество майка, по принцип е налице само един търговски интерес и членовете на органите на дъщерното дружество се определят и назначават от единствения акционер, който може да им дава указания, поне неформално, и да им налага критерии за ефективност. Следователно в такъв случай непременно е налице отношение на доверие между ръководителите на дъщерното дружество и тези на дружеството майка, като въпросните ръководители непременно представляват и защитават в действията си единствения съществуващ търговски интерес, а именно този на дружеството майка (вж. също точка 31 по-горе). Така се осигурява единството в пазарното поведение на дружеството майка и на неговото дъщерно дружество независимо от каквато и да било самостоятелност, предоставена на ръководителите на дъщерното дружество по отношение на оперативното му ръководство, което е в обхвата на определянето на търговската му политика *stricto sensu*. Освен това по принцип единственият акционер е този, който определя сам и съгласно собствените си интереси реда и условията за вземане на решения на дъщерното дружество и който решава какъв е обхватът на оперативната му самостоятелност — нещо, което той може да промени по собствено желание, като измени правилата, уреждащи функционирането на дъщерното дружество, или чрез реструктуриране, а дори и чрез създаването на неформални структури за вземане на решения. Следователно така по принцип ръководителите на дъщерното дружество осигуряват съответствието на търговското му поведение с това на останалата част от групата при упражняването на своите самостоятелни правомощия.
- 51 На второ място, трябва да се добави, че посочените от жалбоподателите факти се вписват в концепцията за децентрализирано управление, която е типична за големите предприятия, извършващи разнообразни дейности, и тези факти не са свързани с никакви изключителни обстоятелства. Напротив, жалбоподателите признават, че RWE AG е изпълнявало задачи, например относно стратегията, планирането, контрола и финансирането, от името на групата и

е получавало технически отчети от Dea Mineraloel, докато RWE Dea имало интерес към дейността на Dea Mineraloel, свързана с капитал, към планирането на маржове или печалби и към рисковете.

52 На трето място, според жалбоподателите в обжалваното решение Комисията е следвала непоследователен подход, тъй като е разгледала въпроса за оперативното ръководство в контекста на вменяването на отговорността за действията на съвместното предприятие на BP и Mobil (съображение 374 от обжалваното решение) на тези дружества майки. Същевременно Комисията отказала да отчете оперативната самостоятелност на Dea Mineraloel.

53 В това отношение трябва да се подчертае (вж. също анализа на втората част от настоящото правно основание), че съответните правомощия на всяко от дружествата майки в оперативното ръководство на съвместно предприятие са релевантен фактор при преценката на възможността за вменяване на отговорността за извършеното от съвместното предприятие нарушение на дружествата майки, тъй като общото ръководство на съвместното предприятие свидетелства за съществуването на стопанската единица, съставена от съвместното предприятие и дружествата майки, упражняващи въпросното общо ръководство. В случая на Dea Mineraloel обаче е налице не съвместно предприятие, а дъщерно дружество, притежавано на 100 % от RWE Dea, по отношение на което се прилага различен доказателствен режим, поради наличието на един-единствен акционер, един-единствен търговски интерес и обстоятелството, че всички ръководители пряко или непряко се определят и назначават еднолично от дружеството майка (вж. точки 42 и 50 по-горе).

54 Ето защо доводът, изведен от анализа на възможността за вменяване на отговорността за нарушението, извършено от създаденото от BP и Mobil съвместно предприятие, е ирелевантен.

55 Следователно доводите на жалбоподателите относно оперативната самостоятелност на Dea Mineraloel, с които не може да се докаже, че съществуването на стопанската единица, съставена от това дружество и жалбоподателите, е било прекъснато, трябва да се отхвърлят.

– По липсата на влияние върху дейността, засягаща парафиновите восъци, и малкия процент продажби на тези продукти в оборота на Dea Mineraloel

56 Жалбоподателите твърдят, че RWE AG не е давало никакви указания на Dea Mineraloel по управлението на текущите задачи. Съгласието на управителния съвет и на надзорния съвет на RWE AG трябвало да се получава единствено за изпълнението на крупните проекти от голямо значение за цялата група. Тъй като обаче дейността „парафинови восъци“ никога не била имала значение за групата като цяло, до посочените органи на RWE AG никога не били отправяни въпроси, засягащи управлението в тази област.

57 Жалбоподателите също така посочват, че нито управителният съвет, нито надзорният съвет на RWE Dea са оказвали влияние върху дейността „парафинови восъци“ на Dea Mineraloel, нито пък са му давали указания относно тази дейност. Освен това, що се отнася до производството на парафинови восъци, управителният съвет на RWE Dea знаел единствено за ежеседмичното представяне на финансовия отчет, съдържащ обобщените резултати за дейността на Mineralölwerk Grasbrook. Това ежеседмично представяне на финансовия отчет по същество съответствало на предоставяния от счетоводната служба месечен резултат. Ето защо от гледна точка на управителния съвет на RWE Dea не било необходимо дейността „парафинови восъци“ да се следи активно.

58 Според жалбоподателите засегнатата от картела дейност представлява едва 0,1—0,2 % от оборота на Dea Mineraloel, което е „ясен знак“ за липсата на решаващо влияние на ръководителите на групата.

- 59 На първо място, според съдебната практика, не наличието на отношения, свързани с подбудителство, между дружеството майка и неговото дъщерно дружество, нито пък на по-силно основание участието на първото в споменатото нарушение, а фактът, че те представляват едно предприятие по смисъла на член 81 ЕО, дава право на Комисията да адресира решението за налагане на глоби до дружеството майка на група от дружества. Така, за да се вмени на дружеството майка отговорността за неправомерното поведение на нейното дъщерно дружество, не е необходимо да се доказва, че дружеството майка влияе върху политиката на своето дъщерно дружество в конкретната област, в която е извършено нарушението. Следователно фактът, че ръководителите на дружеството майка не знаят за нарушението и не дават указания за производството или продажбата на обхванатите от картела продукти, е ирелевантен за оборването на презумпцията (Решение на Общия съд от 12 декември 2007 г. по дело Akzo Nobel и др./Комисия, точка 40 по-горе, точки 58 и 83 и Решение на Общия съд от 13 юли 2011 г. по дело Shell Petroleum и др./Комисия, T-38/07, Сборник, стр. II-4383, точки 69 и 70).
- 60 Освен това поради същите причини фактът, че засегнатата от нарушението област или дейност представлява само незначителен процент от всички дейности на групата или на дружеството майка, не може да докаже независимостта на въпросното дъщерно дружество от неговото дружество майка и поради това няма значение за прилагането на презумпцията за действително упражняване от страна на дружеството майка на решаващо влияние върху търговското поведение на дъщерното дружество на пазара (Решение на Общия съд от 30 септември 2009 г. по дело Arkema/Комисия, T-168/05, непубликувано в Сборника, точка 79; вж. също в този смисъл Решение на Общия съд от 26 април 2007 г. по дело Bolloré и др./Комисия, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 и T-136/02, Сборник, стр. II-947, точка 144).
- 61 Също така незначителният дял на продажбите на обхванатите от картела продукти в оборота на групата не променя факта, че реализираните резултати в тази област по принцип се включват в консолидираните резултати на дружествата майки. Така доходността от тези дейности е в интерес на дружествата майки и на групата като цяло.
- 62 Трябва да се припомни също, че наличието на официални указания, дадени от дружеството майка на дъщерното му дружество, не е абсолютно необходимо, за да се установи съществуването на стопанска единица, съставена от тези дружества (вж. точка 31 по-горе). Всъщност съставената от тях стопанска единица е налице и когато правомощието за определяне на търговската политика *stricto sensu* на дъщерното дружество е възложено на ръководителите, отговарящи за оперативното му управление, които са избрани и поддържани на постове им от дружество майка и които представляват и защитават единствения съществуващ търговски интерес, а именно този на дружеството майка, което е единственият собственик. Така въпросните ръководители осигуряват съответствието на търговското поведение на дъщерното дружество с това на дружеството майка при упражняването на самостоятелните си правомощия (вж. точка 50 по-горе). Следователно намеса на дружеството майка може да се наложи единствено в случаи, когато резултатите на дъщерното дружество не съответстват на очакванията на дружеството майка, докато при нормални резултати дружеството майка може само да следи дейността на дъщерното дружество чрез съставени от последното отчети и да одобрява евентуалните стратегически решения.
- 63 Ето защо доводите на жалбоподателите относно липсата на упражнено от тях влияние в областта на парафинови восъци трябва да се отхвърлят.
- 64 Поради това трябва да бъде потвърдена констатацията на Комисията, че жалбоподателите и Dea Mineraloel са били част от предприятието, което е извършвало нарушението в периода от 3 септември 1992 г. до 1 януари 2002 г. Следователно Комисията не е допуснала грешка, като е приела, че те носят отговорност за извършването на нарушението.

По твърдяната обективна отговорност на жалбоподателите

- 65 Според жалбоподателите следваният от Комисията подход в разглеждания случай предполага носенето на „практически необвързана с каквато и да било вина“ отговорност, което противоречало на принципа на личната отговорност. Отхвърлянето на изтъкнатите от жалбоподателите доводи с цел оборване на презумпцията за действително упражняване на решаващо влияние щяло да доведе до превръщане на посочената презумпция в необорима презумпция за наличието на стопанска единица, когато дружество майка притежава 100 % от капитала на дъщерни дружества.
- 66 Трябва да се припомни, че прилагането на презумпцията за действително упражняване от дружеството майка на решаващо влияние върху търговското поведение на неговото дъщерно дружество е обосновано, доколкото обхваща характерни положения в отношенията между едно дъщерно дружество и неговото единствено дружество майка, и че тази презумпция не е необорима (вж. точки 41—44 по-горе).
- 67 Оборването на презумпцията обаче не зависи от количеството и изчерпателността на доказателствата, когато те разкриват обичайно организационно положение в голямо международно предприятие, в което правомощията по оперативното ръководство са предоставени на ръководителите от неговите местни структури. За оборването на презумпцията е необходимо да се посочат необичайни обстоятелства, от които да е видно, че въпреки притежаването от дружествата майки на целия капитал на дъщерните дружества от групата съществуването на стопанската единица на групата е било прекъснато, тъй като механизмите, осигуряващи съответствието на търговското поведение на дъщерните дружества и на дружествата майки, не функционират нормално.
- 68 Освен това съгласно принципа на индивидуализиране на наказанията и санкциите, който се прилага във всяко административно производство, което може да приключи с налагане на санкции съгласно правилата на Съюза в областта на конкуренцията, предприятието трябва да бъде санкционирано само за деяния, за които лично отговаря (вж. в този смисъл Решение на Общия съд от 13 декември 2001 г. по дело *Krupp Thyssen Stainless и Acciai speciali Terni/Комисия*, T-45/98 и T-47/98, *Recueil*, стр. II-3757, точка 63).
- 69 Този принцип обаче трябва да се съгласува с понятието за предприятие и със съдебната практика, според която фактът, че дружеството майка и дъщерното му дружество съставляват едно предприятие по смисъла на член 81 ЕО, дава право на Комисията да адресира решението за налагане на глоби до дружеството майка на група от дружества. Така следва да се констатира, че жалбоподателите са санкционирани лично за нарушението, за което се счита, че е извършено от самите тях поради тесните икономически, организационни и юридическите връзки между тях и *Dea Mineraloel*, произтичащи от притежаването на целия капитал на последното (вж. в този смисъл Решение по дело *Metsä-Serla* и др./Комисия, точка 30 по-горе, точка 34).
- 70 От гореизложеното следва, че въз основа на въпросната необорена в разглеждания случай презумпция Комисията е можела да констатира, че жалбоподателите са били част от „предприятието“, нарушило член 81 ЕО. Следователно принципите на лична отговорност и на индивидуализиране на наказанията и санкциите са били спазени.
- 71 Поради това настоящото оплакване трябва да се отхвърли.
- 72 Предвид гореизложеното се налага изводът, че Комисията не е нарушила член 81 ЕО и член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003, вменявайки на жалбоподателите отговорността за извършеното от *Dea Mineraloel* нарушение.

73 Следователно първата част от първото правно основание трябва да бъде отхвърлена.

По втората част относно вменената на жалбоподателите отговорност за извършеното от Shell & Dea Oil нарушение (периодът от 2 януари до 30 юни 2002 г.)

74 Според жалбоподателите Комисията неправилно им е вменила отговорността за нарушението, извършено от съвместното предприятие Shell & Dea Oil, притежавано в равни дялове от RWE Dea и Shell, през периода на съвместното предприятие от 2 януари до 30 юни 2002 г. Те твърдят, че от създаването на съвместното предприятие Shell е поело оперативния му контрол. Поради това Комисията не можела да налага на жалбоподателите глоба за извършеното от този субект нарушение.

75 В обжалваното решение Комисията държи Shell и RWE за солидарно отговорни за антиконкурентните действия на Shell & Dea Oil (съображение 552 от обжалваното решение). Тя вменява на жалбоподателите отговорността за тези действия въз основа на следните изводи:

„[...]

(510) Когато Shell и [RWE Dea] създават съвместното си предприятие през януари 2002, съществуващото дружество Dea Mineraloel [...] служи за основа на съвместното предприятие, което на 2 януари 2002 г. е преименувано на Shell & Dea Oil GmbH и същевременно става дъщерно дружество, контролирано съвместно от Deutsche Shell GmbH (50 %) и [RWE Dea] (50 %). Съвместното предприятие е създадено с намерението след определен междинен период, който започва от създаването на съвместното предприятие и приключва най-късно на 1 юли 2004 г., Shell да придобие пълния контрол върху обединените дейности. През междинния период членовете на управителния съвет, отговарящи за управлението на текущите задачи на съвместното предприятие, трябвало да бъдат определяни по равно от всеки акционер, като обаче председателят на управителен съвет имал решаващ глас и бил определян от Shell. Впрочем всяка от страните притежавала определено право на вето с цел запазване на решаващото им влияние върху съвместното предприятие и съответно през междинния период Shell и RWE са упражнявали съвместен контрол върху съвместното предприятие [в това отношение бележка под линия 666 от обжалваното решение препраща към решението за разрешаване на концентрацията].

[...]

(549) [От съдебната практика, и по-специално от Решение на Общия съд от 27 септември 2006 г. по дело Avebe/Комисия, T-314/01, Recueil, стр. II-3085, следва], че ръководните правомощия, с които разполага дадено дружество върху друго такова, могат да бъдат фактическото доказателство за упражняването на решаващо влияние върху другото предприятие. В разглеждания случай наличието на общи ръководни правомощия на Shell и RWE в управителния съвет на съвместното предприятие бе установено (вж. съображение 510) въз основа на споразумението за съвместното предприятие. Членовете на управителния съвет, отговарящи за текущите дейности на съвместното предприятие, също е трябвало да бъдат определяни от всеки [съдружник]. Решенията на събранията на [съдружниците] е трябвало да се приемат с обикновено мнозинство (тъй като всяка страна притежавала 50 % от гласовете, решенията е можело да се блокират от едната или другата страна). През разглеждания период определени решения е трябвало да се вземат от комитет на съвместното предприятие, който е съставен от шест члена, назначавани по равно от всеки [съдружник], и за приемането на чиито решения е необходимо мнозинство. Комитетът на съвместното предприятие е разполагал с пълна свобода и власт по редица стратегически решения, като например бизнес плана, годишния

оперативен бюджет, структурните промени в съвместното предприятие, надхвърлящите определен праг на инвестиции и назначаването на членовете на управителния съвет (посоченото в съображение 510 „право на вето“). Следователно предвид правото на вето, защитаващо решаващото влияние на всяка от страните върху съвместното предприятие, Комисията заключава, че през периода на съвместното предприятие Shell и RWE са упражнявали съвместен контрол върху съвместното предприятие [вж. бележка под линия 680 от обжалваното решение и решението за разрешаване на концентрацията].

(550) При това положение обстоятелството, че определеният от Shell председател на управителен съвет е имал решаващ глас не може да се счита за показателен фактор, а още по-малко за решаващ такъв, който може да постави под съмнение общата отговорност на Shell и RWE [...], тъй като тази система не засяга правото на вето. Като се има предвид управленската структура на съвместното предприятие, изтъкнатият от RWE довод, че търговската и ценовата политика на съвместното предприятие зависела единствено от решенията и контрола на Shell и ръководството на съвместното предприятие било интегрирано в структурата на Shell, не може да се приеме. Също така обстоятелството, че при създаването на съвместното предприятие е било предвидено, че Shell ще поеме пълния контрол върху дейността след преходния период, с нищо не променя факта, че поради изложените в съображения 510 и 549 причини през преходния период съвместното предприятие е било под съвместния контрол на Shell и RWE.

(551) Ето защо с оглед на общите ръководни правомощия (и по-специално предвид комитета на съвместното предприятие) и факта, че Shell и RWE са контролирали заедно 100 % от капитала съвместното предприятие (като всеки е притежавал 50 %) направените в настоящия случай изводи относно отговорността на всяко от дружествата майки са в съответствие с Решение [по дело Avebe/Комисия].

(553) [...] RWE AG и RWE-Dea AG са упражнявали решаващо влияние и действителен контрол върху [съвместното предприятие] от 2 януари 2002 г. до 30 юни 2002 г. (заедно с групата Shell). Поради това трябва да се приеме, че RWE AG и RWE-Dea AG са поотделно и солидарно отговорни с групата Shell за поведението на [...] Shell & Dea Oil между 2 януари 2002 г. и 30 юни 2002 г. През двата периода RWE AG и RWE-Dea AG са част от предприятието, извършило нарушението“. [неофициален превод]

76 На първо място, противно на посоченото от Комисията в обжалваното решение, жалбоподателите твърдят, че с Решение на Общия съд от 27 септември 2006 г. по дело Avebe/Комисия (T-314/01, Recueil, стр. II-3085) не се въвежда обща презумпция относно упражняването на решаващо влияние върху търговското поведение на съвместно предприятие, притежавано в равни дялове от две дружества майки.

77 На второ място, жалбоподателите считат, че в обжалваното решение Комисията не е доказала „общото ръководство“ на Shell и RWE на съвместното предприятие. Те подчертават, че в Решение по дело Avebe/Комисия, точка 76 по-горе, общото ръководство е било доказано въз основа на белези, които в разглеждания случай не са налице.

78 По-специално, в случая, по който е постановено Решение по дело Avebe/Комисия, точка 76 по-горе, дружествата майки били „отговорни заедно“ за политиката на предприятието и били представени поравно във всички органи, включително в ръководните органи (директори). В разглеждания случай обаче, макар ръководството да се извършвало при условията на равнопоставеност, определеният от Shell председател на управителния съвет имал решаващ глас при равенство на гласовете.

- 79 Освен това в случая, по който е постановено Решение по дело Avebe/Комисия, точка 76 по-горе, съвместното предприятие редовно трябвало да се отчита пред упълномощени от двете дружества майки лица. В настоящия случай от самото начало ръководството било включено в структурите за вземане на решения и отчитане на групата Shell.
- 80 На трето място, според жалбоподателите особеностите в ръководенето на Shell & Dea Oil, дължащи се на преходния му характер, изключвали наличието на общо ръководство.
- 81 В това отношение те твърдят, че съгласно разпоредбите от споразумението за съвместното предприятие Shell трябвало да придобие по-голямата част от дяловете в съвместното предприятие след изтичането на определен срок, а RWE получавало правото на предлози на Shell тези дялове в съвместното предприятие. Всъщност в производството по приемане на решението за разрешаване на концентрацията (на което Комисията се позовавала в съображения 510, 530 и 549 от обжалваното решение) Комисията проверила и допуснала не придобиването на съвместен контрол, а направо придобиването на пълния контрол от Shell.
- 82 Включването на ръководството на Shell & Dea Oil в структурите за вземане на решения и отчитане на Shell произтичало именно от установените процедурни правила за ръководството му. Съгласно точка 1.1 от посочените правила управителният съвет на Shell & Dea Oil трябвало да се включи в Shell Europe Oil Products Ltd. По силата на точка 1.2 от същите процедурни правила председателят на управителен съвет на Shell & Dea Oil бил длъжен да организира управителния съвет по международните норми на Shell. Съгласно точка 3 от същите правила всеки член на управителния съвет участвал в структурите за вземане на решения и отчитане на Shell. В съответствие с точка 4 от посочените правила председателят на управителния съвет бил длъжен да си сътрудничи с президента на Shell Europe Oil Products.
- 83 Тези структури за вземане на решения и отчитане били въведени и се използвали от създаването на съвместното предприятие. Например г-н S., който след създаването на съвместното предприятие отговарял за ръководството на продажбите на парафинови восъци, не се отчитал на управителния съвет на съвместното предприятие. Той представял отчета си директно на г-н G., който заемал длъжността управител, отговарящ за восъците в Европа на групата Shell, в Shell UK Oil Products Ltd. Що се отнася до дистрибуторската политика и оперативната дейност на Shell & Dea Oil в областта на парафинови восъци, органът, чрез който RWE Dea можело да упражни влияние по силата на правомощията си по назначаване в качеството на съдружник, изобщо не бил уведомяван. От създаването на съвместното предприятие дистрибуторската политика и оперативната дейност на практика се ръководел единствено от Shell.
- 84 Включването на съвместното предприятие в структурите на Shell се проявявало и в други важни за предприятието области. Така въведен бил проект, озаглавен „Получаване на финансов контрол“, чиято цел била прилагането и по отношение на Shell & Dea Oil на системите за представяне на финансовите отчети на Shell и подготовката на прилагането на тези системи в счетоводството на предишното дружество Dea Mineraloel. В това отношение от документ, озаглавен „Kurzinformationen zum FCP-Projekt“ (кратко съобщение по проекта FCP), било видно, че Shell & Dea Oil вече се считало за част от европейската структура на Shell. Съгласно посочения документ „[с]ъщността на споразумението за съвместното предприятие предполага[ла], че като част от европейската структура на Shell съвместното предприятие трябва[ло] да възприеме правилата, системите, процесите и културата на Shell“ и „[п]оради това при създаването на съвместното предприятие Shell [&] Dea Oil всички оперативни процедури на Shell и Dea [трябвало] да се хармонизират“, като се уточнявало, че „[о]перативните процедури на Shell [били] стандарта, който трябва да се постигне“.

- 85 По-нататък жалбоподателите отбелязват, че докато съществувало съвместното предприятие, служителите от счетоводната служба на RWE Dea не са имали достъп до финансовите отчети на Shell & Dea Oil.
- 86 Според жалбоподателите от това следвало, че изложените от Комисията в обжалваното решение обстоятелства не доказват наличието на „общо ръководство“ по смисъла на Решение по дело Avebe/Комисия, точка 76 по-горе, а най-много съвместен контрол по смисъла на член 3, параграф 1 и член 4, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета от 20 януари 2004 година относно контрола върху концентрациите между предприятия (ОВ L 24, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 201). Всъщност в качествено отношение доказването на наличието на общо ръководство отивало по-далече от доказването на съвместния контрол и при него се предполагало, че дружествата майки действително и активно ръководят дейностите общо.
- 87 Тъй като в разглеждания случай Комисията не доказала наличието на общо ръководство, обжалваното решение трябвало да бъде отменено в частта, в която Комисията вменява на жалбоподателите отговорността за извършеното от Shell & Dea Oil нарушение.
- 88 На първо място, според Комисията презумпция за действително упражняване на решаващо влияние от двете дружества майки върху търговското поведение на съвместното предприятие съществува, когато са доказани не само съвместният контрол върху (почти) 100 % от дружествените дялове, но и наличието на общи ръководни правомощия на двете дружества майки върху търговската политика на съвместното предприятие.
- 89 На второ място, Комисията счита, че е доказала наличието на общите ръководни правомощия въз основа на разпоредбите от споразумението за съвместното предприятие. Жалбоподателите не оспорвали, че посочените от Комисията обстоятелства доказвали наличието на решаващо влияние на двете дружества майки върху стратегическите решения на Shell & Dea Oil. Тъй като дружествата майки най-добре могли да направят преценка на конкретната организация на контролната отчетност в съвместното предприятие, те трябвало да докажат противното, когато въз основа на установените от нея факти Комисията доказва, че са налице правомощия за осъществяване на общ контрол на търговската политика на съвместното предприятие, въвеждайки по този начин презумпцията за упражняване на решаващо влияние от двете дружества майки.
- 90 Жалбоподателите твърдели единствено, че не са упражнявали никакво влияние върху дистрибуторската политика и ценовата политика, тоест върху оперативното управление на Shell & Dea Oil. Според тях текущото управление на съвместното предприятие било включено в „структурите по вземане на решения и йерархическите структури“ на групата Shell. Същевременно според Комисията, за да се докаже наличието на стопански субект, е достатъчно упражняването от дружествата майки решаващо влияние да обхваща търговската политика на дъщерното дружество в широк смисъл, и по-специално стратегическите решения. Поради това доводът относно привилегированото положение на групата Shell за упражняване на влияние върху дистрибуторската и ценова политика на Shell & Dea Oil не бил достатъчен, за да се докаже, че двете дружества майки не са упражнявали влияние съвместно.
- 91 Освен това от разпоредбите на споразумението за съвместното предприятие било видно, че двете дружества майки упражнявали общо ръководството на съвместното предприятие. RWE Dea и Deutsche Shell били представени поравно в събранията на съдружниците, тъй като притежавали еднакви дялове от капитала на съвместното предприятие. Комитетът на съвместното предприятие и управителният съвет също били съставени от равен брой представители. Двете дружества майки имали и еднакъв брой представители в надзорния съвет.

- 92 Докато RWE определяло председателя на комитета на съвместното предприятие и този на надзорния съвет, председателят на управителния съвет се определял от Shell със съгласието на RWE. При равен брой гласове председателят имал право на решаващ глас, като същевременно представителите в управителния съвет били длъжни да положат всички разумно възможни усилия за постигането на съгласие при вземането на решения. Освен това редица членове на управителния съвет на жалбоподателите били назначени в надзорния съвет на съвместното предприятие.
- 93 Що се отнася до разпределянето на правомощията, управителният съвет отговарял еднолично за оперативното управление на съвместното предприятие, но бил под надзора и ръководните правомощия на комитета на съвместното предприятие и на събранието на съдружниците. Уредбата предвиждала и задължения за уведомяване и изготвяне на отчети, както и правото на дружествата майки да извършват одит. Следователно, противно на твърденията на жалбоподателите, те получавали засягаща ги информация и самите те са могли да извършват проверки.
- 94 Според Комисията стратегическите въпроси се решавали само от комитета на съвместното предприятие и от събранието на съдружници, което се произнасяло последно, като в тях решенията се вземали с обикновено мнозинство. В събранието на съдружници и в комитета на съвместното предприятие двете дружества майки трябвало да се стараят „да не се стига до равенство на гласовете“, като в краен случай разрешението трябвало да се намери от холдинговите дружества на всяка група.
- 95 Според Комисията съвместното предприятие не е управлявано независимо от дружествата майки и двете дружества майки е трябвало да се договарят за обща ориентация по всички въпроси. Освен това двете дружества майки били уведомявани по един и същ начин за дейността на съвместното предприятие и въз основа на предоставяните им отчети могли да упражняват влиянието си върху органите на съвместното предприятие. Това фактическо положение обосновавало презумпцията, че двете дружества майки действително упражнявали решаващо влияние върху търговската политика на Shell & Dea Oil.
- 96 На това жалбоподателите отговорили, че от самото начало ръководството на Shell & Dea Oil било „включено изцяло в структурите по вземане на решения и йерархическите структури на групата Shell“. Що се отнася до процедурните правила за оперативното управление, от тях действително следвало, че с оглед евентуалното последващо поемане на пълния контрол от Shell от самото начало било предвидено хармонизиране между дейностите на съвместното предприятие и тези на групата Shell. Според Комисията обаче това било само предварително организационно интегриране в групата Shell, като общото ръководство на съвместното предприятие не се поставяло под въпрос. Така Shell трябвало да подкрепя съвместното предприятие в качеството си на сътруднически партньор и съветник. Същевременно в процедурните правила се уточнявало, че тази функция не засяга ръководните правомощия на RWE.
- 97 Освен това според Комисията твърдението на жалбоподателите, че директорът по продажбите на съвместното предприятие давал отчет не на управителите на последното, а само на управителя на Shell, отговарящ за въсърците в Европа, не е подкрепено с нито едно доказателство. При всички положения твърдението на жалбоподателите засягало единствено структурата на отчетните дейности, които вероятно били организирани така, че данните за продажбите да се събират и обработват в Shell, което все още имало собствена дейност „въсърци“, докато предходната дейност „въсърци“ на RWE била концентрирана в съвместното предприятие. При всички положения директорът по продажбите бил член на управителния съвет или във всеки случай в качеството си на „първостепенен ръководител“ бил длъжен да си сътрудничи с управителния съвет и да го уведомява. Според Комисията по този начин управителният съвет бил уведомяван пряко или от управителя, или чрез отчетните дейности на

Shell, което впрочем се налагало, тъй като съгласно точка 13.4 от споразумението за съвместното предприятие той от своя страна трябвало да се отчита пред комитета на съвместното предприятие.

- 98 Комисията добавя, че приспособяването на счетоводните системи също не позволява да се предположи, че са налице изключителни ръководни правомощия на групата Shell. RWE Dea имало достъп до счетоводните данни на Shell & Dea Oil. Впрочем документът, озаглавен „Кратко съобщение по проекта FCP“, потвърждавал, че съществувала единна организация на съвместното предприятие, приспособена към „търговските процедури на Shell“, а не прехвърляне на правомощия по вземане на решения на Shell. Противно на твърденията на жалбоподателите, в този документ се посочвало, че трябва „да се дава отчет на двамата съдружници“.

По съвместния контрол и съвместното упражняване на решаващо влияние върху търговското поведение на съвместното предприятие

- 99 Жалбоподателите оспорват твърдението, че доказването на наличието на съвместен контрол е достатъчно, за да се констатира съвместното упражняване на решаващо влияние от двете дружества майки върху търговското поведение на съвместното предприятие. Комисията продължава да твърди, че упражняването на такова влияние може да се презюмира, ако двете дружества майки притежават 100 % от капитала на съвместното предприятие в равни дялове и са налице общи ръководни правомощия. Освен това според Комисията общите ръководни правомощия могат да се докажат въз основа на данните, които се съдържат в споразумението за съвместното предприятие.
- 100 На първо място, трябва да се припомни, че съгласно член 3, параграф 2 от Регламент № 139/2004 „контролът се придобива посредством права, договори или по друг начин, [които] самостоятелно или в комбинация, като се вземат предвид релевантните фактически и правни обстоятелства, [...] предоставя[т] възможността за упражняване на решаващо влияние по отношение на дадено предприятие“.
- 101 Съгласно съдебната практика Комисията не може да вмени на едно дружество отговорността за антиконкурентното поведение на друго дружество в приложение на член 81 ЕО, като се основава единствено на възможността му да упражнява решаващо влияние по смисъла на Регламент № 139/2004 във връзка с установяването на наличие на контрол, без да провери дали такова влияние действително е било упражнено (Решение по дело General Technic-Otis и др./Комисия, точка 26 по-горе, точка 69).
- 102 Напротив, по принцип тя трябва да докаже подобно решаващо влияние въз основа на множество фактически обстоятелства (вж. Решение по дело Avebe/Комисия, точка 76 по-горе, точка 136 и цитираната съдебна практика). Такива обстоятелства са заемането на няколко длъжности от едни и същи физически лица в ръководството на дружеството майка и в ръководството на нейното дъщерно дружество или съвместно предприятие (Решение на Общия съд от 12 юли 2011 г. по дело Fujii Electric/Комисия, T-132/07, Сборник, стр. II-4091, точка 184; вж. също в този смисъл Решение на Съда от 28 юни 2005 г. по дело Dansk Rørindustri и др./Комисия, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P и C-213/02 P, Recueil, стр. I-5425, точки 119 и 120) или фактът, че посочените дружества са били длъжни да следват дадените от тяхното общо ръководство задължителни указания, без да могат да възприемат независимо поведение на пазара (вж. в този смисъл Решение по дело HFB и др./Комисия, точка 29 по-горе, точка 527).

- 103 В разглеждания случай Комисията не се основава на такива преки доказателства за упражняването на решаващо влияние от страна на RWE и Shell върху търговското поведение на Shell & Dea Oil.
- 104 Всъщност констатацията в съображение 510 от обжалваното решение, че „през междинния период Shell и RWE са упражнявали съвместен контрол върху съвместното предприятие“, се основава на решението за разрешаване на концентрацията, както следва от бележка под линия 666 от обжалваното решение. По-нататък в съображение 549 от обжалваното решение Комисията констатира, че „в разглеждания случай наличието на общи ръководни правомощия на Shell и RWE в управителния съвет на съвместното предприятие [е било] установено (вж. съображение 510) въз основа на споразумението за съвместното предприятие“. Също така в съображение 549 от обжалваното решение Комисията анализира реда и условията за вземане на решения от органите на съвместното предприятие абстрактно, тоест единствено предвид споразумението за съвместното предприятие. Именно въз основа на това в края на посоченото съображение Комисията прави извода, че през периода на съвместното предприятие Shell и RWE са упражнявали съвместен контрол върху съвместното предприятие, и в бележка под линия 680 от обжалваното решение изрично препраща към решението за разрешаване на концентрацията.
- 105 Следователно в разглеждания случай Комисията заключава, че е налице съвместно упражняване на решаващо влияние от Shell и RWE върху търговското поведение на Shell & Dea Oil единствено въз основа на абстрактен анализ на споразумението за съвместното предприятие, подписано преди функционирането на Shell & Dea Oil да е започнало, подобно на анализ, който се прави съобразно правилата за разрешаване на концентрациите.
- 106 На второ място, поради това се налага Общият съд да провери в каква степен такъв абстрактен и прогнозен анализ, извършен в областта на концентрациите, където приемането на решението за разрешаване предхожда започването на функционирането на съвместното предприятие, може да послужи също и за доказване на действителното упражняване на решаващо влияние върху търговското поведение на съвместното предприятие в решение, с което на дружествата майки се вменява отговорността за нарушение на член 81 ЕО, извършено в миналото от същото съвместно предприятие.
- 107 В това отношение съгласно съдебната практика, макар правомощията или възможността за определяне на търговските решения на съвместното предприятие сами по себе си да се отнасят единствено до способността за упражняване на решаващо влияние върху неговото търговско поведение и съответно до понятието „контрол“ по смисъла на Регламент № 139/2004, Комисията и съдилищата на Съюза могат да презюмират, че законодателните разпоредби и клаузите от споразуменията относно функционирането на посоченото предприятие, по-специално тези от договора за създаване на съвместното предприятие и от споразумението между акционерите относно гласуването, са били приложени и спазени. При това положение анализът на действителното упражняване на решаващо влияние върху търговското поведение на съвместното предприятие може да се изрази в извършването на абстрактен анализ на документите, подписани преди започването на неговото функциониране, подобно на анализа относно контрола. По-специално, ако в посочените разпоредби и клаузи се предвижда, че за приемането на решение от орган на съвместното предприятие са необходими гласовете на всички дружества майки, при липса на доказателства за противното Комисията и съдилищата на Съюза могат да приемат, че посочените решения са били определяни заедно от дружествата майки (вж. в този смисъл Решение по дело Avebe/Комисия, точка 76 по-горе, точки 137—139, Решение по дело Fuji Electric/Комисия, точка 102 по-горе, точки 186—193 и Решение по дело General Technic-Otis/Комисия, точка 26 по-горе, точки 112 и 113).

108 Като се има предвид обаче, че анализът на действителното упражняване на решаващо влияние се отнася за миналото и съответно може да се основе на конкретни обстоятелства, както Комисията, така и заинтересованите страни могат да представят доказателства за това, че търговските решения на съвместното предприятие са били определяни по ред и условия, които са различни от произтичащите такива единствено от абстрактния анализ на споразуменията относно функционирането на съвместното предприятие (вж. в този смисъл Решение по дело *Fuji Electric*/Комисия, точка 102 по-горе, точки 194 и 195 и Решение по дело *General Technic-Otis* и др./Комисия, точка 26 по-горе, точки 115—117). По-специално, Комисията или заинтересованите страни могат да представят доказателства за това, че въпреки правомощията на едно-единствено дружество майка да приема въпросните решения посредством представителите си в органите на съвместното предприятие, на практика тези решения са били приемани единодушно от няколко или от всички дружества майки.

По основателността на констатацията на Комисията относно вменяването на RWE и Shell на отговорността за извършеното от Shell & Dea Oil нарушение

109 Следователно предвид направените в точки 99—108 по-горе изводи трябва да се провери дали в обжалваното решение Комисията е посочила достатъчно доказателства, позволяващи на жалбоподателите да се вмени отговорността за извършеното от Shell & Dea Oil нарушение.

110 От обжалваното решение е видно, че Комисията основава констатацията за солидарната отговорност на жалбоподателите и на групата Shell за извършеното от Shell & Dea Oil нарушение върху две обстоятелства: първо, наличието на общи ръководни правомощия, което тя установява въз основа на анализа на споразумението за съвместното предприятие, позовавайки се на решението за разрешаване на концентрацията, в рамките на което Shell и RWE най-напред придобиват съвместния контрол върху Shell & Dea Oil, а след това, след изтичането на междинния период, Shell придобива пълния контрол върху съвместното предприятие; второ, обстоятелството, че двете дружества майки притежават заедно и в равни дялове целия капитал на съвместното предприятие.

111 На първо място, що се отнася да забележката на жалбоподателите, че „общите ръководни правомощия“ се отнасят по-скоро до самата възможност за упражняване на решаващо влияние, тоест контрол по смисъла на член 2 от Регламент № 139/2004, отколкото до действителното упражняване на този контрол, достатъчно е да се припомни, че при липса на доказателства за противното изводът за наличието на общо ръководство на практика може да се изведе от общите ръководни правомощия, произтичащи от споразуменията, с които се урежда функционирането на съвместното предприятие (вж. точки 107 и 108 по-горе).

112 На второ място, що се отнася до естеството на общото ръководство, в Решение по дело *Avebe*/Комисия, точка 76 по-горе (точки 136—138), Общия съд приема за релевантни признаците, от които е видно, че членовете на органите на съвместното предприятие, които са определени от всяко от дружествата майки и представляват търговските им интереси, трябва да работят в тясно сътрудничество при определянето и прилагането на търговската политика на съвместното предприятие, както и че приеманите от тях решения непременно трябва да отразяват съгласуване на волята на всяко от дружествата майки, за които Комисията счита, че носят отговорност. Освен това Общия съд посочва и обстоятелства, разкриващи редовните контакти относно търговската политика на съвместното предприятие между дружествата майки и определените от всяко от тях членове на органите на съвместното предприятие. Общият съд анализира не само вземането на стратегическите решения в съвместното предприятие, но и управлението на текущите задачи, като посочва, че определените от двете дружества майки двама директори е трябвало да работят в тясно сътрудничество и в това отношение (Решение по дело *Avebe*/Комисия, точка 76 по-горе, точки 136—138).

- 113 Освен това в Решение по дело General Technic-Otis и др./Комисия, точка 26 по-горе, точки 112 и 118 Общият съд подчертава, че Otis Белгия притежава 75 % от капитала на съвместното предприятие, а General Technic — останалите 25 %, и че по силата на устава на съвместното предприятие всеки съдружник е бил представен в управителния съвет на съвместното предприятие пропорционално на участието си в капитала. Като се има предвид, че решенията на управителния съвет е трябвало да се вземат с мнозинство от 80 % от гласовете, през целия период на нарушението Otis непременно е трябвало да одобрява посредством представителите си в управителния съвет всички негови решения.
- 114 На трето място, макар наистина в разглеждания случай RWE да е разполагало с право на вето в комитетата на съвместното предприятие и в събранието на съдружниците, това не се е отнасяло за всички решения, свързани с ръководството на съвместното предприятие. От друга страна обаче, решаващият глас на определения от Shell председател на управителен съвет означава, че определените от това дружества членове са могли да приемат решенията в управителния съвет въпреки евентуалните възражения на определените от RWE членове. Следователно само въз основа на посочените в обжалваното решение клаузи от споразумението за съвместното предприятие не може да се докаже, че двете дружества майки са управлявали съвместното предприятие в тясно сътрудничество и че приемането на решенията от управителния съвет на съвместното предприятие непременно е отразявало волята на всяко от дружествата майки, за които се счита, че носят отговорност.
- 115 Накрая трябва да се отбележи, че Комисията не е представила никакво конкретно фактическо доказателство, като например протоколите от срещите на управителния съвет, за да докаже, че съвместното предприятие е било управлявано в тясно сътрудничество от двете дружества майки и че вземаните от този съвет решения са отразявали волята на всяко от дружествата майки, за които се счита, че носят отговорност.
- 116 Следователно признаците, въз основа на които Общият съд установява наличието на общо ръководство в Решение по дело Avebe/Комисия, точка 76 по-горе, и в Решение General Technic-Otis и др./Комисия, точка 26 по-горе, в разглеждания случай не са налице.
- 117 На трето място, Комисията същевременно твърди, че за да се докаже наличието на стопански субект, е достатъчно упражняването от дружествата майки решаващо влияние да обхваща търговската политика на дъщерното дружество в широк смисъл, и по-специално стратегическите решения.
- 118 Първо, в това отношение трябва да се подчертае, че управителният съвет е имал важна функция при определянето на търговската политика на Shell & Dea Oil. Съгласно точка 13.2 от споразумението за съвместното предприятие този съвет е отговарял еднолично за ръководството на дейността на съвместното предприятие и е разполагал с правомощия и власт за изпълнение на целите на съвместното предприятие, без това да засяга стратегическите правомощия, запазени за комитетата на съвместното предприятие. Съгласно точка 12.5 от същото споразумение посочените запазени правомощия по същество се ограничават до приемането на бюджета и на бизнес плана, до решенията относно инвестициите и договорите с трети лица на стойност, надхвърляща определен праг, до определянето на членовете на управителния съвет и до реструктурирането.
- 119 Второ, от посочената в точки 112 и 113 по-горе съдебна практика следва, че влиянието на дружествата майки върху оперативното ръководство на съвместното предприятие, което влияние се упражнява посредством определените от тях членове на управителния съвет на съвместното предприятие, е напълно релевантно за преценката на това дали е налице стопанска единица, съставена от дружествата майки и въпросното съвместно предприятие.

- 120 Трето, наистина въпросът за оперативното управление може се окаже ирелевантен, ако става въпрос за дъщерно дружество, притежавано на 100 % от едно-единствено дружество майка, тъй като доказването на оперативната самостоятелност на дъщерното дружество само по себе си не може да обори презумпцията за упражняване на решаващо влияние (вж. посочената в точка 49 по-горе съдебна практика).
- 121 Същевременно, когато акционерът е само един, всички решения — включително тези относно оперативното ръководство на дъщерното дружество — се приемат от управители, които пряко или непряко (чрез органите, чиито членове са били определени от дружеството майка) се определят и назначават еднолично от дружеството майка. Също така, ако няма друг акционер, единствените търговски интереси, които намират проявление в дъщерното дружество, по принцип са тези на единствения акционер. Следователно Комисията може да презюмира, че е налице действително упражняване на решаващо влияние дори когато оперативното ръководство се осъществява самостоятелно от управителите на дъщерното дружество.
- 122 При съвместните предприятия има няколко акционери и решенията на органите на съвместното предприятие се приемат от членовете, представляващи търговските интереси на различните дружества майки, които е възможно да съвпадат, но и да се различават. Следователно въпросът дали дружеството майка е упражнило действително влияние върху оперативното ръководство на съвместното предприятие, по-специално чрез определенияте от това дружество майка ръководители, остава релевантен.
- 123 На четвърто място, трябва да се припомни, че в отговора си на изложението на възраженията жалбоподателите вече са посочвали релевантни обстоятелства за преценката на това дали е налице общо ръководство. Те са твърдели, че търговската и ценова политика на съвместното предприятие — тоест по същество оперативното ръководство — зависела единствено от решенията и контрола на Shell и че ръководството на съвместното предприятие било интегрирано в структурата на Shell. Същевременно единствените доводи, които Комисията излага в обжалваното решение при отхвърлянето на тези твърдения, са изведени от притежаваното от RWE право на вето в комитета на съвместното предприятие и в събраниято на съдружниците. Както обаче следва по-специално от точка 118 по-горе, оперативното ръководство на съвместното предприятие не е било в правомощията на тези органи. Напротив, право да приема решенията, които са релевантни с оглед на преценката на общото ръководство, е имал основно управителният съвет.
- 124 Следователно в обжалваното решение Комисията не е доказала наличието на общо ръководство на съвместното предприятие.
- 125 Освен това трябва да се констатира, че в обжалваното решение освен общото ръководство Комисията не посочва нито един признак, изведен от икономическите, организационните и юридическите връзки, от които да е видно действителното упражняване на решаващо влияние от RWE върху търговското поведение на съвместното предприятие.
- 126 Това, че RWE и Shell са притежавали заедно 100 % от капитала на Shell & Dea Oil, не прави фактите в настоящото дело подобни на тези в случая, по който е постановено Решение по дело Avebe/Комисия, точка 76 по-горе, тъй като в посоченото решение Общият съд прави заключението, че е налице общо ръководство на съвместното предприятие, и основава заключението си относно действителното упражняване на решаващо влияние върху други релевантни признаци, които в разглеждания случай не са налице.
- 127 В писмената си защита Комисията представя списък относно едновременно заеманите длъжности в Dea Mineraloel, Shell & Dea Oil и жалбоподателите, от който е видно, че между 2 януари и 30 юни 2002 г. трима от членовете на управителен съвет на RWE Dea са били едновременно и членове на надзорния съвет на Shell & Dea Oil. В това отношение трябва да се

отбележи, че преди да станат членове на надзорния съвет на Shell & Dea Oil, същите лица са били членове на управителния съвет на Dea Mineraloel. Същевременно през периода на съвместното предприятие не може да се прави никаква съпоставка между членовете на управителния съвет или на комитета на съвместното предприятие, от една страна, и членовете на органите на жалбоподателите, от друга.

128 Дори ако се допусне, че е възможно изтъкнатото от Комисията в разглеждания случай едновременно заемане на длъжности да има отражение върху преценката на действителното упражняване на решаващо влияние, с това обстоятелство не може да се подкрепи направеното в обжалваното решение заключение по този въпрос. Всъщност мотивите трябва по принцип да бъдат съобщени на заинтересованото лице едновременно с увреждащото го решение. Липсата на мотиви не може да бъде поправена с факта, че заинтересованото лице научава мотивите на решението в хода на производството пред съдилищата на Съюза (Решение на Съда от 26 ноември 1981 г. по дело Michel/Парламент, 195/80, Recueil, стр. 2861, точка 22 и Решение на Съда по дело Elf Aquitaine/Комисия, точка 41 по-горе, точка 149).

129 Предвид всичко гореизложено се налага изводът, че изложените от Комисията в обжалваното решение доказателства не са достатъчни, за да се установи, че жалбоподателите и Shell са определяли заедно посоката на действие на Shell & Dea Oil на пазара, поради което Комисията не е имала основание да заключи, че е съществувала стопанска единица, съставена от жалбоподателите и Shell & Dea Oil. Следователно Комисията е нарушила член 81 ЕО с констатацията си, направена единствено въз основа на изложените в обжалваното решение доказателства, че жалбоподателите носят солидарна отговорност за извършеното от Shell & Dea Oil нарушение.

130 Поради това втората част от първото правно основание трябва да бъде уважена и обжалваното решение да се отмени в частта, в която Комисията установява, че жалбоподателите са участвали в картела в периода от 2 януари до 30 юни 2002 г. Последниците от установената незаконосъобразност за размера на глобата ще бъдат разгледани в точки 260 и сл. по-нататък.

2. По второто правно основание, изведено от неприлагането на Известието относно сътрудничеството от 2002 г. към жалбоподателите

131 При условията на евентуалност жалбоподателите твърдят, че Комисията е приложила неправилно Известието относно сътрудничеството от 2002 г. и е нарушила принципа на равно третиране, тъй като нито освободила жалбоподателите от налагането на глоба, нито намалила размера на наложената такава с оглед на подаденото от Shell Deutschland Schmierstoff искане за сътрудничество от името по-специално на Shell Deutschland Oil. Поради това наложената на жалбоподателите глоба трябвало „да бъде отменена или поне значително намалена“ в съответствие с духа на посоченото известие и намерението на Shell, изложено в искането му за сътрудничество.

По първата част, изведена от неприлагането на благоприятните последици от искането за сътрудничество на Shell към жалбоподателите

По обжалваното решение

132 В обжалваното решение, Комисията констатира следното:

„[...]“

(732) Shell [бе] първото предприятие, предоставило доказателства за нарушението, което се разглежда в настоящото решение. Предоставените доказателства дадоха възможност на Комисията да приеме решение, с което се разпорежда извършването на проверки във връзка с предполагаемото нарушение в този сектор [...]

(736) Поради това Shell се освобождава от глоба по силата на точка 8 от Известието относно сътрудничеството от 2002 г. Съответно глобата на Shell се намалява със 100 %. Това намаляване се прилага и за отделната и солидарна отговорност на Shell във връзка с поведението на Shell Deutschland Oil GmbH/Shell & Dea Oil. Поради това RWE отговаря самостоятелно за отнасящата се до неговото поведение част от глобата“. [неофициален превод]

133 Що се отнася до неприложимостта на искането за сътрудничество на Shell Deutschland Schmierstoff към жалбоподателите, в обжалваното решение Комисията приема следното:

„[...]

(524) Според Shell през периода, през който Dea Mineraloel е било част от предприятието RWE (тоест от началото на извършването на нарушението на 3 септември 1992 г. до 30 юни 2002 г.), RWE също трябва да се ползва от условното освобождаване на Shell от глоба.

(525) Освен това Shell посочва, че не може и не трябва поотделно и солидарно да носи отговорност с RWE за периода между 2 януари и 30 януари 2002 г., ако Комисията реши да наложи глоба на RWE. В този случай отговорността на Shell и тази на RWE трябвало да се разгледат поотделно [...]

(527) Комисията не може да приеме изявление с общ характер като основание за включ[ване] на RWE сред субектите, които се ползват от условното освобождаване на Shell от глоба. Член 81 [ЕО] се отнася за антиконкурентното пазарно поведение през определен период, докато Известието относно сътрудничеството от 2002 г. се отнася за подадените искания за сътрудничество в хода на административното производство. Съответно при последните Комисията трябва да прецени на кое предприятие принадлежи направилата искането страна към момента на подаването му. Към момента на подаването на искането на Shell за освобождаване от глоба Shell и RWE не са принадлежали към едно и също предприятие. Следователно Shell е единственото предприятие, което отговаря на изискванията на Известието относно сътрудничеството от 2002 г., и поради това може да бъде освободено от глоби“. [неофициален превод]

По първото оплакване, изведено от неприлагането на освобождаването от глоба на Shell към извършеното от Dea Mineraloel нарушение

134 Жалбоподателите твърдят, че Комисията не е разпростряла действието на подаденото от Shell искане за сътрудничество към извършеното от Dea Mineraloel нарушение между 1992 г. и 2 януари 2002 г., когато последното дружество е било притежавано на 100 % от жалбоподателите. Те подчертават, че Dea Mineraloel е дружеството, чийто правоприемник е Shell Deutschland Oil след придобиването му от Shell. Освен това дружеството, което е подало искането за сътрудничество, а именно Shell Deutschland Schmierstoff, е дъщерно дружество на Shell Deutschland Oil.

135 Според жалбоподателите при прилагането на Известието относно сътрудничеството от 2002 г. предприятието, което се освобождава от глоба, трябва да се разглежда във вида, в който се е намирало към момента на извършване на нарушението, поради което Комисията нарушила посоченото известие, отказвайки да приложи към тях благоприятните последици от подаденото

от Shell Deutschland Schmierstoff искане за сътрудничество. Това по-специално следвало от член 23, параграф 3 от Регламент № 1/2003, съгласно който при определянето на размера на глобата, налагана на предприятия за нарушения на член 81 ЕО, се взема предвид тежестта и продължителността на нарушението. Според жалбоподателите, тъй като тежестта и продължителността на нарушението се отнасят до състоянието на предприятието, такова каквото е било по време на участието му в извършването на нарушението, същото определение за предприятието трябва да се използва при прилагането на Известието относно сътрудничеството от 2002 г.

- 136 На първо място, трябва да се отбележи, че съгласно съдебната практика възможността за санкционирането на дружеството майка за поведението на дъщерно дружество е без значение за законосъобразността на решение, чийто единствен адресат е участвалото в извършването на нарушението дъщерно дружество. Така Комисията може да избере да санкционира или участвалото в извършването на нарушението дъщерно дружество или дружеството майка, което го е контролирало през периода на участие в извършването на нарушението. Комисията може да направи този избор и при икономическо правоприемство в контрола на дъщерното дружество, така че може да вмени отговорността за поведението на дъщерното дружество на предишното дружество майка за периода, предхождащ прехвърлянето, и на новото дружество майка за периода след това (вж. Решение на Общия съд от 14 декември 2006 г. по дело Raiffeisen Zentralbank Österreich и др./Комисия, T-259/02-T-264/02 и T-271/02, Recueil, стр. II-5169, точки 331, 332 и цитираната съдебна практика).
- 137 От тази съдебна практика следва, че Комисията има право да проучи и установи поотделно какво е отговорността на предишното и на новото дружество майка на дъщерното дружество, което непосредствено е участвало в извършването на нарушението.
- 138 Следователно в разглеждания случай Комисията не е допуснала грешка в преценката, като е определила поотделно каква е отговорността на RWE за извършеното от Dea Mineraloel нарушение (между 1992 г. и 2 януари 2002 г.) и отговорността на Shell за нарушението, извършено от дружествата правоприменици на Dea Mineraloel, тоест от Shell Deutschland Oil и дъщерното дружество на последното, а именно Shell Deutschland Schmierstoff (считано от 30 юни 2002 г.).
- 139 На второ място, трябва да разгледа целта на програмата за освобождаване от глоби и намаляване на техния размер на Комисията.
- 140 В това отношение вече е постановявано, че намаляването на глобите при сътрудничество на предприятията, участващи в нарушения на правото на Съюза в областта на конкуренцията, се основава на виждането, че такова сътрудничество улеснява Комисията при изпълнение на задачата ѝ по установяване на наличието на нарушение и по евентуалното му прекратяване (Решение по дело Dansk Rørindustri и др./Комисия, точка 102 по-горе, точка 399 и Решение на Общия съд от 8 октомври 2008 г. по дело Schunk и Schunk Kohlenstoff-Technik/Комисия, T-69/04, Сборник, стр. II-2567, точка 225).
- 141 Освен това трябва да се припомни, че в точки 3 и 4 от Известието относно сътрудничеството от 2002 г. се посочва следното:

„Комисията знае, че някои предприятия, участващи [в] незаконосъобразни картели, искат да преустановят участието си в тях и да я уведомят за съществуването на тези картели, но се обезсърчават от големите глоби, които може да им бъдат наложени. [...] Комисията счита, че осигуряването на благосклонно третиране на предприятията, които ѝ сътрудничат, е в интерес на [Съюза]. Интересът на потребителите и гражданите тайните картели да бъдат разкрити и забранени, надделява над интереса да бъдат глобени предприятията, които ѝ позволяват да разкрие и санкционира тези практики“. [неофициален превод]

- ¹⁴² Така от Известието относно сътрудничеството от 2002 г. е видно, че вината и отговорността на предприятията за нарушението не се поставят под въпрос чрез прилагането на това известие и че се изключват или намаляват единствено финансовите последици от посочената отговорност с цел предприятията да се насърчат да разкриват тайните картели.
- ¹⁴³ Следователно единствената цел на програмата за освобождаване от глоби и намаляване на техния размер е да се улесни откриването на такива практики в интерес на европейските потребители и граждани чрез насърчаването на участниците в картелите да ги разкриват. Следователно евентуалните благоприятни последици за участващите в такива практики предприятия не могат да надхвърлят равнището, което е необходимо за осигуряването на пълната ефективност на програмата за освобождаване от глоби и намаляване на техния размер.
- ¹⁴⁴ На трето място, съгласно параграф 8 от Известието относно сътрудничеството от 2002 г. Комисията освобождава съответното предприятие от каквато и да било глоба, която в противен случай би трябвало да заплати, от една страна, ако предприятието е първото, което е предоставило доказателства, даващи възможност на Комисията да приеме решение, с което се разпорежда извършване на проверки във връзка с предполагаем картел, или, от друга страна, ако предприятието е първото, което ѝ е представило доказателства, даващи възможност да се установи нарушение на член 81 ЕО в рамките на предполагаем картел.
- ¹⁴⁵ Следователно, противно на член 23, параграфи 2 и 3 от Регламент № 1/2003 — в който се посочва продължителността на нарушението и съответно различния състав на предприятието, включващо дружеството, което непосредствено носи отговорност, или съответната дейност през цялата продължителност на нарушението — Известието относно сътрудничеството от 2002 г. се концентрира върху момента на подаване на искането за сътрудничество, поради което понятието „предприятие“ по принцип означава стопанският субект в състоянието, в което се намира към момента на подаване на посоченото искане.
- ¹⁴⁶ Това тълкуване съответства и на целта на Известието относно сътрудничеството от 2002 г. за улесняване на установяването на картелите чрез насърчаване на участниците в тях да ги разкриват. Всъщност предвид възможността отговорността на участващото пряко в картела дружество да се вмени на другите дружества, с които то образува един-единствен стопански субект, с цел да се запази насърчаването на разкриването на данни, предполагащи, че и посоченото дружество носи отговорност, е необходимо да се допусне освобождаването на всички дружества, принадлежащи към предприятието към момента на подаване на искането за сътрудничество, от санкциите, които биха били наложени, ако няма такова искане.
- ¹⁴⁷ От друга страна обаче, разпростирането на обхвата на благоприятните последици от искането за сътрудничество върху предприятията, към които непосредствено участвалото в картела дружество или съответната дейност са принадлежали, при нормални условия няма последици за правното положение на дружествата, които към момента на подаване на искането образуват едно предприятие с подаващото я дружество. Следователно такова разпростиране по принцип не може да служи на единствената цел на Известието относно сътрудничеството от 2002 г., а именно предприятията да се насърчават да разкриват тайните картели в интерес на потребителите в Съюза.
- ¹⁴⁸ Следователно Комисията не е нарушила Известието относно сътрудничеството от 2002 г., приемайки в съображение 527 от обжалваното решение, че рамките на предприятието, което следва да бъде освободено от глоба, трябва да се определят въз основа на наличните факти към момента на подаване на искането за сътрудничество.

- 149 На четвърто място, трябва да се отбележи, че в настоящата част жалбоподателите твърдят единствено, че трябва да се ползват от освобождаването от глоба на Shell предвид информацията, която Shell Deutschland Schmierstoff — дружество, принадлежащо към групата Shell към момента на подаване на искането за сътрудничество — представило на Комисията.
- 150 Трябва да се приеме, че що се отнася до периода преди 2 януари 2002 г., прилагането на благоприятните последици от освобождаването от глоба към жалбоподателите не би могло да увеличи полезния ефект от прилагането на програмата за освобождаване от глоби и намаляване на техния размер на Комисията и съответно от това да се възползват европейските потребители. Всъщност отговорността на жалбоподателите е установена отделно от тази на Shell. Следователно наложената им глоба не е можела да има никаква неблагоприятни финансови последици за Shell, така че да го разколебае да предостави цялата информация, която желае да сподели с Комисията, за да бъде освободено от глоба по силата на Известието относно сътрудничеството от 2002 г.
- 151 Освен това, както основателно отбелязва Комисията, не е несправедливо чрез освобождаването от глоба да се възнаграждава новото дружество майка на дъщерно дружество, което посредством вътрешни разследвания разкрива нарушение и след това решава да сътрудничи на Комисията, а предишният собственик на предприятието, което не е положило тези усилия и не е спомогнало за разкриването на нарушението, да не се ползва от тази мярка.
- 152 Следователно в разглеждания случай Комисията е приложила Известието относно сътрудничеството от 2002 г. в съответствие с целта му.
- 153 Накрая, на пето място, трябва да се припомни, че, съгласно съдебната практика принципът на равно третиране, който изисква да не се третират по различен начин сходни положения и да не се третират еднакво различни положения, освен ако такова третиране не е обективно обосновано, е общ принцип от правото на Съюза, установен в членове 20 и 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз (вж. в този смисъл Решение на Съда от 14 септември 2010 г. по дело Akzo Nobel Chemicals и Akcros Chemicals/Комисия и др., C-550/07 P, Сборник, стр. I-8301, точки 54 и 55).
- 154 В разглеждания случай е налице съществено различие между положението на жалбоподателите и това на дружествата от групата Shell, които се ползват от предоставеното освобождаване от глоба вследствие на искането за сътрудничество на Shell Deutschland Schmierstoff, а именно че последните за разлика от жалбоподателите са образували предприятие по смисъла на член 81 ЕО с Shell Deutschland Schmierstoff към момента на подаване на посоченото искане. Както следва от съдържащия се в точки 145—148 по-горе анализ, тази разлика има значение от гледна точка на разширяването на обхвата на благоприятните последици от освобождаването от глоба.
- 155 Следователно Комисията е третирила различни положения по различен начин, поради което не е нарушила принципа на равно третиране.
- 156 Въз основа на гореизложеното трябва да се потвърди констатацията на Комисията, че не е било възможно жалбоподателите да се ползват от предоставеното на Shell освобождаване от глоба към извършеното от Dea Mineraloel нарушение.

По второто оплакване, изведено от неприлагането на освобождаването от глоба на Shell към извършеното от Shell & Dea Oil нарушение

- 157 С второто си оплакване жалбоподателите отправят оспорват неприлагането на освобождаването от глоба на Shell към наложената им глоба за нарушението, извършено от Shell & Dea Oil — предприятието, което Shell и RWE притежават заедно в периода между 2 януари и 30 юни 2002 г.
- 158 В това отношение е достатъчно да се припомни, че след извършения анализ на втората част от първото правно основание Общият съд стигна до извода, че обжалваното решение трябва да се отмени в частта, в която Комисията глобява жалбоподателите за извършеното от Shell & Dea Oil нарушение. Следователно разглеждането на настоящото оплакване вече не е необходимо.
- 159 С оглед на гореизложеното, оплакването, изведено от неприлагането на освобождаването от глоба на Shell към извършеното от Dea Mineraloel нарушение, трябва да се отхвърли и Общият съд не следва да се произнася по неприлагането на освобождаването от глоба на Shell към извършеното от Shell & Dea Oil нарушение.

По втората част, изведена от правото на жалбоподателите да бъдат освободени напълно от глоба или размерът ѝ значително да бъде намален въз основа на Известието относно сътрудничеството от 2002 г.

- 160 Жалбоподателите твърдят, че трябвало да бъдат освободени от глоба или размерът ѝ значително да бъде намален въз основа на Известието относно сътрудничеството от 2002 г. Всъщност предоставената от Shell информация произтичала от бивши служители на Dea Mineraloel и Shell & Dea Oil, които дружества впоследствие станали Shell Deutschland Oil — дружество майка на Shell Deutschland Schmierstoff.
- 161 При всички положения по този начин жалбоподателите предоставили важни доказателства в хода на административното производство и единствената причина, поради която не могли да ги представят по-рано, била, че Комисията ги уведомила прекалено късно за това, че разследването се водело и срещу тях.
- 162 Най-напред трябва да се припомни, че според съдебната практика Комисията има право на преценка, за да определи дали сведенията или документите, доброволно предадени от предприятията, са улеснили задачата ѝ и дали трябва да освободи предприятията от глоба или да намали нейния размер съгласно Известието относно сътрудничеството от 2002 (вж. в този смисъл Решение на Съда по дело Dansk Rørindustri и др./Комисия, точка 102 по-горе, точка 394 и Решение на Съда от 24 септември 2009 г. по дело Erste Group Bank и др./Комисия, С-125/07 Р, С-133/07 Р, С-135/07 Р и С-137/07 Р, Сборник, стр. I-8681, точка 248). Общият съд обаче не може да се позове на посочената свобода на преценка, за да откаже да упражни задълбочен правен и фактически контрол върху преценката на Комисията в това отношение (вж. по аналогия Решение на Съда от 8 декември 2011 г. по дело Chalkor/Комисия, С-386/10 Р, Сборник, стр. I-13085, точка 62).
- 163 По-нататък, съгласно посочената в точка 140 по-горе съдебна практика намаляването на глобите при сътрудничество на предприятията, участващи в нарушения на правото на Съюза в областта на конкуренцията, се основава на виждането, че такова сътрудничество улеснява Комисията при изпълнение на задачата ѝ по установяване на наличието на нарушение и по евентуалното му прекратяване.

- 164 Освен това, както бе констатирано в точка 143 по-горе, единствената цел на програмата за освобождаване от глоби и намаляване на техния размер е да се улесни откриването на тайните картелни споразумения в интерес на европейските потребители и граждани чрез насърчаването на участниците в картелите да ги разкриват. Следователно евентуалните благоприятни последици за участващите в такива практики предприятия не могат да надхвърлят равнището, необходимо за осигуряването на пълната ефективност на програмата за освобождаване от глоби и намаляване на техния размер.
- 165 Накрая, трябва да се припомни, че противно на член 23, параграфи 2 и 3 от Регламент № 1/2003 — в който се посочват продължителността на нарушението и съответно различният състав на предприятието, включващо дружеството, което непосредствено носи отговорност, или съответната дейност през цялата продължителност на нарушението — Известието относно сътрудничеството от 2002 г. се концентрира върху момента на подаване на искането за сътрудничество, поради което понятието „предприятие“ по принцип означава стопанският субект в състоянието, в което се намира към момента на подаване на посоченото искане.
- 166 Предвид тези изводи фактът, че информацията, позволяваща на Shell да се ползва от програмата за освобождаване от глоби и намаляване на техния размер, е била предоставена от служители, които преди придобиването на Dea Mineraloel от Shell са били работители за групата RWE, е ирелевантен при преценката на възможността жалбоподателите да се ползват от освобождаване от глоба или от намаляване на нейния размер.
- 167 Всъщност жалбоподателите не посочват каквато и да било правна норма, която да задължава Комисията да ги освободи от заплащането на глобата, тъй като служителите, допринесли за разкриването на картела или на картелната дейност, на подалото искането за сътрудничество дружество в предходен период са били част от притежавано от жалбоподателите дружество.
- 168 От друга страна обаче, от Известието относно сътрудничеството от 2002 г., което се концентрира върху момента на подаване на искането за сътрудничество, следва, че разкритията на служителите на подалото искането за сътрудничество дружество ползват единствено предприятието, към което това дружество принадлежи към момента на подаване на искането за сътрудничество. Само такова тълкуване може да гарантира, че обхватът на предоставяното освобождаване от глоби или намаляване на техния размер въз основа на програмата за освобождаване от глоби и намаляване на техния размер не надхвърля необходимото за постигането на целта ѝ за насърчаване на участниците в тайните картелни споразумения да ги разкриват.
- 169 Следователно първото оплакване на жалбоподателите трябва да се отхвърли.
- 170 На второ място, според жалбоподателите Комисията трябвало да намали значително размера на глобата им предвид предоставените от тях доказателства в хода на административното производство.
- 171 В това отношение е достатъчно да се отбележи, че жалбоподателите посочват единствено отхвърлянето на довод на MOL в съображение 222 от обжалваното решение, във връзка с който били предоставили допълнителни доказателства. Както обаче посочва Комисията, участието на MOL в картела е било установено въз основа на множество доказателства. Освен това трябва да се отбележи, че жалбоподателите предоставят тази информация в отговор на искане за предоставяне на информация на Комисията в момент, в който поне три други предприятия доброволно вече са били предоставили доказателства и информация за функционирането на картела. Следователно Комисията не е допуснала грешка или незаконосъобразност, отказвайки да освободи жалбоподателите от глоба или да намали нейния размер въз основа на Известието относно сътрудничеството от 2002 г.

172 При всички положения, упражнявайки правомощието си за пълен съдебен контрол, Общият съд счита, че предвид всички фактически и правни обстоятелства по делото посочените от жалбоподателите факти не обосновават такова намаляване.

173 С оглед на гореизложеното втората част от второто правно основание трябва да бъде отхвърлена.

По третата част, изведена от нарушаването на правото на защита на жалбоподателите

174 В третата част от второто правно основание жалбоподателите твърдят главно, че възможността им за подаване на искане за сътрудничество е била намалена от самото начало, тъй като свързаната с разглежданото нарушение дейност е била прехвърлена на Shell. Фактът, че Комисията не ги уведомила за воденото и срещу тях разследване преди изпращането на изложението на възраженията, ги лишило от възможността своевременно да подадат искане за сътрудничество. Така Комисията нарушила правото им на защита.

175 Съгласно постоянната съдебна практика зачитането на правото на защита изисква по време на административната процедура на заинтересуваното предприятие да е била предоставена възможност да изложи надлежно своето становище относно действителното съществуване и релевантността на твърдените факти и обстоятелства, както и относно документите, на които Комисията основава твърдението си за наличие на нарушение на Договора (Решение на Съда от 7 юни 1983 г. по дело *Musique Diffusion française* и др./Комисия, 100/80-103/80, Recueil, стр. 1825, точка 10 и Решение на Съда от 6 април 1995 г. по дело *BPB Industries* и *British Gypsum*/Комисия, C-310/93 P, Recueil, стр. I-865, точка 21).

176 Член 27, параграф 1 от Регламент № 1/2003 отразява този принцип, тъй като предвижда изпращането до страните на изложение на възраженията, в което по ясен начин трябва да посочват всички съществени елементи, на които се основава Комисията на този етап на производството (Решение на Съда от 7 януари 2004 г. по дело *Aalborg Portland* и др./Комисия, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P и C-219/00 P, Recueil, стр. I-123, точка 67), за да се даде възможност на заинтересованите лица действително да узнаят за кои действия ги упреква Комисията и да изложат надлежно своята защита, преди Комисията да приеме окончателно решение. Това изискване е спазено, ако в посоченото решение не се констатира, че заинтересованите лица са извършили нарушения, различни от посочените в изложението на възраженията, и ако са взети предвид само фактите, по които заинтересованите лица са имали възможност да дадат обяснения (вж. в този смисъл Решение на Общия съд от 19 март 2003 г. по дело *CMA CGM* и др./Комисия, T-213/00, Recueil, стр. II-913, точка 109 и цитираната съдебна практика).

177 В разглеждания случай, жалбоподателите не твърдят, че адресираното до тях изложение на възраженията не е съдържало всички елементи, които са били взети предвид по отношение на тях в обжалваното решение. Те твърдят единствено, че липсата на предупреждение от страна на Комисията за започването на административното производство ги е поставила в неблагоприятно положение спрямо проверяваните от Комисията предприятия.

178 Съдът обаче вече е постановявал, че при условие че на адресата на изложението на възраженията е дадена възможност да изложи надлежно в хода на административното състезателно производство своята гледна точка относно действителността и релевантността на фактите и обстоятелствата, изтъкнати от Комисията, последната по принцип не е длъжна да предприеме спрямо този адресат мерки за установяване на факти, преди да изпрати изложението на възраженията (Решение по дело *Elf Aquitaine*/Комисия, точка 41 по-горе, точка 122).

- 179 Следователно жалбоподателите нямат основание да твърдят, че правото им на защита е нарушено.
- 180 Тази констатация не може да се оспори с посоченото от жалбоподателите Решение на Комисията от 3 септември 2004 г. относно производство по член 81 [ЕО] и член 53 от Споразумението за ЕИП (преписка COMP/E-1/38.069 — Медни водопроводни тръби). Трябва да се припомни, че решенията по други преписки могат да имат само насочващ характер, тъй като фактическите обстоятелства по преписките не са идентични (вж. в този смисъл Решение на Съда от 21 септември 2006 г. по дело JCB Service/Комисия, C-167/04 P, Recueil, стр. I-8935, точки 201 и 205 и Решение на Съда от 7 юни 2007 г. по дело Britannia Alloys & Chemicals/Комисия, C-76/06 P, Сборник, стр. I-4405, точка 60).
- 181 Жалбоподателите също така нямат основание да се позовават на обстоятелството, че прехвърлянето на картелната дейност на Shell е затруднило сътрудничеството им с Комисията.
- 182 Както правилно посочва Комисията, на практика нищо не е пречело на жалбоподателите да подадат искане за сътрудничество през периода, в който Dea Mineraloel е формирало стопански субект заедно с тях.
- 183 Трябва също да се припомни, че целта на програмата за освобождаване от глоби и намаляване на техния размер не е да осигури на участващите в тайни картелни споразумения предприятия, които са предупредени за започването на производството на Комисията, възможност за избягване на финансовите последици от тяхната отговорност, а да се улесни откриването на такива практики в интерес на европейските потребители и граждани чрез насърчаването на участниците в картелите да ги разкриват. Следователно евентуалните благоприятни последици за участващите в такива практики предприятия не могат да надхвърлят равнището, което е необходимо за осигуряването на пълната ефективност на програмата за освобождаване от глоби и намаляване на техния размер.
- 184 Никакъв интерес на европейските потребители обаче не изисква Комисията да предоставя освобождаване от глоби или намаляване на техния размер на повече предприятия, отколкото е необходимо за осигуряването на пълната ефективност на програмата за освобождаване от глоби и намаляване на техния размер, предоставяйки такова освобождаване или намаляване на предприятия, различни от тези, които първи са предоставили доказателства, позволяващи на Комисията да разпорежи извършването на проверки или да констатира дадено нарушение.
- 185 Следователно третата част от второто правно основание и съответно цялото второ правно основание трябва да се отхвърлят.

3. По третото правно основание относно определянето на оборота, който е взет предвид за изчисляването на размера на наложената на жалбоподателите глоба

- 186 Според жалбоподателите при определянето на оборота, който се взема за основа при изчисляването на размера на глобата, Комисията е нарушила член 23, параграфи 2 и 3 от Регламент № 1/2003, тъй като не е спазила съществени за определянето на размера на глобата принципи, и по-специално принципите на равно третиране и на пропорционалност. По същество те твърдят, че Комисията взела за основа средния оборот, реализиран на засегнатите от картела пазари в периода 1999—2001 г., който изчислила въз основа на предоставените от Shell данни, а не въз основа на представените такива от жалбоподателите. Накрая, жалбоподателите твърдят, че в това отношение Комисията е нарушила задължението си за мотивиране.

По първата част, изведена от непълнотата на мотивите на обжалваното решение, що се отнася до изчисляването на стойността на продажбите на жалбоподателите

- 187 Жалбоподателите твърдят, че Комисията е нарушила задължението си за мотивиране, що се отнася до изчисляването на стойността на продажбите им. От една страна, от обжалваното решение не ставала ясна причината, поради която Комисията избрала за референтен период първите три години на участие в извършването на нарушението. От друга страна, тя не обосновала в достатъчна степен вземането предвид на предоставените от Shell данни, що се отнася до стойността на продажбите на жалбоподателите.
- 188 Най-напред в това отношение трябва да се припомни, че изискваните от член 253 ЕО мотиви трябва да са съобразени с естеството на съответния акт и трябва по ясен и недвусмислен начин да излагат съображенията на институцията, която издава акта, така че да дадат възможност на заинтересованите лица да се запознаят с основанията за взетата мярка, а на компетентната юрисдикция — да упражни своя контрол (Решение на Съда от 22 март 2001 г. по дело Франция/Комисия, C-17/99, Recueil, стр. I-2481 и Решение на Съда по дело Elf Aquitaine/Комисия, точка 41 по-горе, точка 146).
- 189 Така задължението за мотивиране на индивидуално решение има за цел, освен да позволи извършването на съдебен контрол, да предостави на заинтересованото лице достатъчно информация, за да може то да прецени дали решението евентуално е засегнато от порок, който е основание за оспорване на неговата валидност (вж. в този смисъл Решение на Съда от 2 октомври 2003 г. по дело Corus UK/Комисия, C-199/99 P, Recueil, стр. I-11177, точка 145 и Решение на Съда по дело Dansk Rørindustri и др./Комисия, точка 102 по-горе, точка 462).
- 190 Мотивите трябва по принцип да бъдат съобщени на заинтересованото лице едновременно с увреждащото го решение. Липсата на мотиви не може да бъде поправена с факта, че заинтересованото лице научава мотивите на решението в хода на производството пред съдилищата на Съюза (Решение по дело Michel/Парламент, точка 128 по-горе, точка 22, Решение по дело Dansk Rørindustri и др./Комисия, точка 102 по-горе, точка 463 и решение по дело Elf Aquitaine/Комисия, точка 41 по-горе, точка 149).
- 191 Според постоянната съдебна практика изискването за мотивиране следва да се преценява в зависимост от обстоятелствата по конкретния случай, по-специално в зависимост от съдържанието на акта, от естеството на изложените мотиви и от интереса, който адресатите на акта или други лица, засегнати пряко и лично от акта, могат да имат от получаване на разяснения. Не се изисква мотивите да уточняват всички относими фактически и правни обстоятелства, доколкото въпросът дали мотивите на определен акт отговарят на изискванията на член 253 ЕО, следва да се преценява с оглед не само на текста, но и на контекста, както и на съвкупността от правни норми, уреждащи съответната материя (Решение на Съда от 2 април 1998 г. по дело Комисия/Sytraval и Brink's France, C-367/95 P, Recueil, стр. I-1719, точка 63 и Решение на Съда от 10 юли 2008 г. по дело Bertelsmann и Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, Сборник, стр. I-4951, точки 166 и 178).
- 192 Когато, както в случая, решение за прилагане на правилата на Съюза в областта на конкурентното право се отнася до множество адресати и засяга вменяването на отговорността за нарушението, това решение трябва да съдържа достатъчно мотиви за всеки от адресатите, и по-специално за онези от тях, които въз основа на това решение трябва да понесат отговорността за нарушението. Така по отношение на дружество майка, считано за отговорно за неправомерното поведение на свое дъщерно дружество, решението по принцип трябва да съдържа обстойно изложение на мотивите, които могат да обосноват вменяването на отговорността за нарушението на това дружество (вж. Решение по дело Elf Aquitaine/Комисия, точка 41 по-горе, точка 152 и цитираната съдебна практика).

По първото оплакване, изведено от непълнотата на мотивите на обжалваното решение, що се отнася до избора на средната стойност на продажбите от последните три години на участие в извършването на нарушението

193 На първо място, жалбоподателите припомнят, че съгласно Насоките от 2006 г. референтният период за определянето на релевантния оборот е последната година на участие в извършването в нарушението. Съгласно съображения 629 и 631 от обжалваното решение за групата RWE това била 2001 г. Обжалваното решение не позволявало на жалбоподателите да разберат причините, поради които Комисията избрала като общ метод вземането предвид на средната стойност на продажбите, реализирани в продължение на три години, вместо реализираната само в една година стойност.

194 В това отношение, трябва да се припомни, че в съответствие с точка 13 от Насоките от 2006 г. в съображение 629 от обжалваното решение Комисията посочва, че за да определи основния размер на налаганата глоба, обикновено използва стойността на реализираните от предприятието продажби на засегнатия от картела пазар през последната пълна година на участие в извършването на нарушението.

195 В съображения 632 и 633 от обжалваното решение Комисията отбелязва доводите на ExxonMobil и на MOL, че разширяването на Съюза, и по-специално това през 2004 г., е имало силно отражение върху стойността на продажбите на редица участници. Трябва да се добави, че в това отношение дори жалбоподателите посочват в отговора си на изложението на възразенията, че според тях трябва да се вземе предвид единствено стойността на продажбите на Dea Mineraloel, която е реализирана в петнадесетте държави членки, съставляващи Съюза преди 1 май 2004 г. В съображение 634 от обжалваното решение Комисията отговаря на тези доводи по следния начин:

„Комисията признава, че 2004 г., поради разширяването на Европейския съюз през май, е изключителна година. [Тя] счита, че е уместно да не се използва стойността на продажбите, реализирани през 2004 г., като единствена основа за изчисляване на глобата, а да се приложи стойността на продажбите от последните три финансови години от участието на субекта в нарушението“. [неофициален превод]

196 Следователно причината, поради която Комисията взема предвид средната стойност на продажбите, реализирани през последните три години на участие в извършването на нарушението, вместо стойността, реализирана в последната пълна година на участие, произтича ясно от обжалваното решение.

197 На второ място, жалбоподателите въпреки това твърдят, че Комисията не е мотивирала избора си да вземе предвид стойността на реализираните от тях продажби в периода между 1999 г. и 2001 г., вместо стойността само през 2001 г. Освен това Комисията отхвърлила довода на жалбоподателите, че финансовата 2001—2002 г. е изключителна година и че напротив, за основа трябва да се вземе средният оборот, реализиран през цялата продължителност на нарушението от Dea Mineraloel, тоест от финансовата 1992—1993 г. до финансовата 2000—2001 г. (съображение 639 от обжалваното решение). Комисията обаче по никакъв начин не обяснила защо вместо да избере този референтен период, използвала средния оборот за финансовите години в периода 1999—2001 г.

198 В това отношение трябва да се припомни посочената в точка 191 по-горе съдебна практика, съгласно която мотивирането следва да се преценява в зависимост от обстоятелствата по конкретния случай, по-специално в зависимост от съдържанието на акта, от естеството на изложените мотиви и от интереса, който адресатите на акта или други лица, засегнати пряко и лично от акта, могат да имат от получаване на разяснения. Не се изисква мотивите да уточняват всички относими фактически и правни обстоятелства, доколкото въпросът дали

мотивите на определен акт отговарят на изискванията на член 253 ЕО, следва да се преценява с оглед не само на текста, но и на контекста, както и на съвкупността от правни норми, уреждащи съответната материя.

- 199 Освен това, първо, трябва да се припомни, че съгласно съдебната практика Комисията е длъжна да отграничи периода, който следва да се вземе предвид, така че получените цифрови данни да бъдат във възможно най-голяма степен сравними (Решение на Общия съд от 14 май 1998 г. по дело *Fiskeby Board/Комисия*, T-319/94, *Recueil*, стр. II-1331, точка 42). Второ, трябва да се констатира, че в обжалваното решение Комисията системно използва стойността на продажбите, реализирани през последните три години на участие в картела, за всяко предприятие, за което се твърди, че е извършило нарушение, в съответствие с установения от нея метод в съображение 634 от обжалваното решение.
- 200 Следователно обжалваното решение — тълкувано в неговата цялост и контекст, предвид съвкупността от правни норми, уреждащи съответната материя — позволява да се разберат причините, поради които Комисията е използвала периода от 1999 г. до 2001 г., вместо единствено 2001 г., като референтен период, който трябва да се вземе предвид по отношение на жалбоподателите. Следователно оплакването, изведено от непълнота на мотивите в това отношение, трябва да се отхвърли.

По второто оплакване, изведено от непълнотата на мотивите на обжалваното решение, що се отнася до определянето на стойността на продажбите

- 201 Жалбоподателите твърдят, че мотивите на обжалваното решение не им позволяват да проверят прецизността на определената от Комисията стойност на техните продажби за периода от 1999 г. до 2001 г.
- 202 Те не могли посредством мотивите на обжалваното решение да проверят дали Комисията е определила правилно средните обороти за периода от 1999 г. до 2001 г. Изглежда, Комисията се основавала на данните на Shell предвид становището ѝ, че RWE не може да представи данни за оборота за 2001 г. поотделно за парафиновия восък и за суровия парафин. Съгласно съображение 628 от обжалваното решение предоставените от групата Shell цифрови данни съответствали на посочените от жалбоподателите цифрови данни за общия размер на продажбите. Жалбоподателите обаче не могли да проверят това твърдение, тъй като в хода на административното производство не им бил предоставен достъп до предоставените от Shell данни за оборотите. При всички положения според техните данни дейността „парафинови восъци“ на предишното дружество Dea Mineraloel в периода от финансовата 1998—1999 г. до финансовата 2000—2001 г. средно достигнала приходи от продажби в размер на около 18,2 милиона евро. Тази стойност били по-малка с около 280 000 EUR от отчетената от Комисията.
- 203 Трябва да се припомни, че съгласно съображение 59 от обжалваното решение:
- „[C]поред Shell средната годишна стойност на продажбите [на групата RWE] на парафинови восъци в ЕИП е била 13 785 353 EUR в периода [от] 1999 г. до 2001 г. Според Shell средната годишна стойност на продажбите на суров парафин в ЕИП е била 4 670 083 EUR в периода [от] 1999 г. до 2001 г.“.

204 Съгласно съображение 628 от обжалваното решение:

„[П]ри изчисляването Комисията използва предоставените от предприятията цифрови данни. Тъй като RWE не бе в състояние да съобщи каква е стойността на продажбите за всеки продукт през 2001 г., в това отношение Комисията използва съобщенията от Shell данни, които изглежда съвпадат с цифровите данни за общия размер на продажбите, които RWE успя да предостави“. [неофициален превод]

205 В това отношение вече е прието, че при определянето на глобите за нарушаване на правото Съюза в областта на конкуренцията Комисията изпълнява своето задължение за мотивиране, когато в решението си посочи подлежащите на преценка обстоятелства, които са ѝ позволили да установи тежестта и продължителността на извършеното нарушение, без да е длъжна да прави в него по-подробно изложение или да сочи цифрови данни относно начина на изчисляване на глобата (вж. в този смисъл Решение на Съда от 16 ноември 2000 г. по дело Cascades/Комисия, C-279/98 P, Recueil, стр. I-9693, точки 38—47 и Решение на Общия съд от 30 септември 2003 г. по дело Atlantic Container Line и др./Комисия, T-191/98, T-212/98-T-214/98, Recueil, стр. II-3275, точка 1532). Посочването на цифрови данни относно начина на изчисляване на размера на глобите, колкото и полезни да са те, не е задължително, за да бъде спазено задължението за мотивиране (Решение на Съда от 2 октомври 2003 г. по дело Salzgitter/Комисия, C-182/99 P, Recueil, стр. I-10761, точка 75 и Решение на Общия съд от 8 октомври 2008 г. по дело SGL Carbon/Комисия, T-68/04, Сборник, стр. II-2511, точка 31).

206 Освен това трябва да се отбележи, че в отговора си от 31 януари 2008 г. на искането на Комисията за предоставяне на информация жалбоподателите потвърждават, че не могат представят цифрови данни за финансовата 2001—2002 г. При липса на такива цифрови данни обаче стойността на продажбите за календарната 2001 г., която стойност Комисията системно взема предвид в обжалваното решение, не е можело да бъде определена. В същия отговор жалбоподателите също така потвърждават, че не могат да предоставят отделни цифрови данни за парафиновите восъци и за суровия парафин за предходните финансови години. Такива разбивки на цифровите данни обаче са били необходими за изчисляването на размера на глобата предвид обстоятелството, че определеният коефициент за тежестта на нарушението е бил различен за тези две групи продукти, а именно 18 % за парафиновите восъци и 15 % за суровия парафин.

207 Накрая, трябва да се констатира, че в отговора си от 5 март 2008 г. на искането на Комисията за предоставяне на информация жалбоподателите посочват, че са се свързали с Shell, за да узнаят от него наличните цифрови данни за продажбите, и че са били в течение на това, че Shell вече било предоставило на Комисията цифровите данни за продажбите за финансовата 2001—2002 г. Жалбоподателите препращат към предоставените от Shell цифрови данни за тази финансова година, признавайки, че не разполагат с такива достоверни цифрови данни за групата RWE.

208 Следователно трябва да се отбележи, че в кореспонденцията след отговора на изложението на възраженията жалбоподателите не оспорват използването от Комисията на предоставените от Shell цифрови данни за продажбата, а напротив, насърчават Комисията да ги използва за финансовата 2001—2002 г.

209 С оглед на гореизложеното трябва да се констатира, че обжалваното решение — тълкувано в неговата цялост и контекст, по-специално предвид разменената кореспонденция между жалбоподателите и Комисията, както и предвид съвкупността от правни норми, уреждащи съответната материя — е позволявало да се разберат причините, поради които Комисията е използвала предоставените от Shell цифрови данни.

- 210 Що се отнася до довода на жалбоподателите, че обжалваното решение не позволява да се разбере следваният от Shell метод при разделянето на цифровите данни за продажбите между парафиновите восъци и суровия парафин, трябва да се отбележи, че Комисията е изпълнила своето задължение за мотивиране, когато в решението си е посочила подлежащите на преценка обстоятелства, които са ѝ позволили да установи тежестта и продължителността на извършеното нарушение, без да е длъжна да прави в него по-подробно изложение или да сочи цифрови данни относно начина на изчисляване на глобата (вж. посочената в точка 205 по-горе съдебна практика).
- 211 Освен това въз основа на предоставените от жалбоподателите сведения в хода на административното производство Комисията основателно е можела да допусне, че предоставените от Shell цифрови данни няма да се оспорват от жалбоподателите предвид отбелязването на контактите между двете групи и обстоятелството, че жалбоподателите дори препращат към предоставените от Shell цифрови данни. Така предвид липсата на общо задължение за уточняване на всички относими фактически и правни обстоятелства и това, че обхватът на задължението за мотивиране зависи именно от контекста, в който е приет обжалваният акт, Комисията основателно не е включила в обжалваното решение подробен анализ на предоставените от Shell цифрови данни предвид по-специално информацията от жалбоподателите относно установяването на контакт с Shell в това отношение и извършеното от тях препращане към част от данните, с които разполага Shell.
- 212 Освен това в отговор на поставен от Общия съд писмен въпрос жалбоподателите потвърждават, че на 25 януари 2008 г. Shell действително им е предоставило данни за оборота, произхождащи от същата база данни, от която са получени съобщенията от Shell на Комисията данни. Само по себе си обстоятелството, че в получените от Shell данни не се посочват календарните, а финансовите години, започващи в началото на юли и приключващи в края на юни всяка година, не е можело да възпрепятства жалбоподателите да разберат метода на изчисляване на Комисията, тъй като в обжалваното решение се уточнява, че стойността на продажбите е била изчислена въз основа на съответните данни за календарните години. Следователно въз основа на обжалваното решение и контекста на приемането му жалбоподателите са могли да разберат, че Комисията е приспособила данните за финансовите години към метода си, при който предвид се вземат календарните години.
- 213 Следователно първата част от третото правно основание трябва да се отхвърли.

По втората част, изведена от нарушаването на принципа на пропорционалност и на Регламент № 1/2003 при определянето на размера на наложената на жалбоподателите глоба

По избора на референтния период (от календарната 1999 г. до календарната 2001 г.)

- 214 Жалбоподателите твърдят, че размерът на наложената им глоба е непропорционален спрямо тежестта на нарушението, тъй като стойността на продажбите им била значително по-голяма през избрания от Комисията референтен период (от 1999 г. до 2001 г.) спрямо предходния период (от 1992 г. до 1998 г.) и следващия период (от 2002 г. до 2004 г.). Размерът на глобата, изчислен чрез така определената стойност на продажбите, не отразявал тежестта на извършеното от тях нарушение, тъй като реализираната стойност на продажбите през референтния период не била представителна за целия период на нарушението. Поради това Комисията нарушила член 23 от Регламент № 1/2003 и принципа на пропорционалност.
- 215 Според жалбоподателите, за да отрази по-добре тежестта на нарушението, Комисията трябвало да вземе предвид средната стойност на реализираните продажби на засегнатите от картела пазари през цялата продължителност на тяхното участие в извършването на нарушението. Ако

Комисията била използвала средния оборот, реализиран в периода от финансовата 1992—1993 г. до финансовата 2000—2001 г., *ceteris paribus* накрая щяла да наложи глоба в размер на 30,95 милиона евро, вместо наложената им такава в размер на 37 440 000 евро.

- 216 Съгласно съдебната практика принципът на пропорционалност изисква актовете на институциите да не надхвърлят границите на подходящото и необходимото за постигането на легитимните цели, следвани от разглежданата правна уредба, като се има предвид, че когато съществува избор между няколко подходящи мерки, трябва да се прибегне до мярката, която създава най-малко ограничения, а породените от нея неудобства не трябва да са несъразмерни с тези цели (Решение на Съда от 13 ноември 1990 г. по дело Fedesa и др., C-331/88, Recueil, стр. I-4023, точка 13 и Решение на Съда от 5 май 1998 г. по дело Обединено кралство/Комисия, C-180/96, Recueil, стр. I-2265, точка 96; Решение на Общия съд от 12 септември 2007 г. по дело Prym и Prym Consumer/Комисия, T-30/05, непубликувано в Сборника, точка 223).
- 217 В рамките на образуванияте от Комисията производства за санкциониране на нарушенията на правилата на конкуренцията прилагането на този принцип предполага, че глобите не трябва да са несъразмерни с оглед на преследваните цели, тоест с оглед спазването на правилата на конкуренцията, и че размерът на наложената на предприятието глоба за нарушение в областта на конкуренцията трябва да бъде пропорционален на нарушението, преценено в неговата цялост, като се държи сметка по-специално за неговата тежест и продължителност (вж. в този смисъл Решение по дело Prym и Prym Consumer/Комисия, точка 216 по-горе, точки 223, 224 и цитираната съдебна практика). По-специално принципът на пропорционалност изисква Комисията да определи размера на глобата пропорционално на взетите предвид при преценката на тежестта на нарушението фактори и в това отношение да приложи тези фактори последователно и обективно обосновано (Решение на Общия съд от 27 септември 2006 г. по дело Jungbunzlauer/Комисия, T-43/02, Recueil, стр. II-3435, точки 226—228 и Решение на Общия съд от 28 април 2010 г. по дело Amann & Söhne и Cousin Filterie/Комисия, T-446/05, Сборник, стр. II-1255, точка 171).
- 218 Освен това, що се отнася до избора на референтния период, от съдебната практика следва, че Комисията е длъжна да избере метод на изчисляване, който позволява да се вземат предвид размерът и икономическата мощ на всяко засегнато предприятие, както и обхватът на нарушението, извършено от всяко от тях, съобразно икономическата действителност, такава каквато е била към момента на извършване на нарушението. Освен това периодът, който трябва да се вземе предвид, следва да се определи така, че получените обороти или съответно пазарните дялове да бъдат максимално сравними. Следователно референтната година не трябва непременно да бъде последната пълна година, през която е продължило нарушението (Решение на Общия съд от 5 октомври 2011 г. по дело Romana Tabacchi/Комисия, T-11/06, Сборник, стр. II-6681, точка 177; вж. също в този смисъл Решение на Общия съд от 13 септември 2010 г. по дело Trioplast Wittenheim/Комисия, T-26/06, непубликувано в Сборника, точки 81 и 82 и цитираната съдебна практика).
- 219 От това следва, че определено предприятие може да изисква по отношение на него Комисията да използва период, различен от общо възприетия, само ако докаже, че поради присъщи за него причини оборотът, който е реализирало през този последен период, не е показателен нито за неговия действителен размер и за икономическата му мощ, нито за обхвата на извършеното от него нарушение (Решение на Общия съд по дело Fiskeby Board/Комисия, точка 199 по-горе, точка 42 и Решение на Общия съд от 30 септември 2009 г. по дело Akzo Nobel и др./Комисия, T-175/05, непубликувано в Сборника, точка 142).

- 220 На първо място, трябва да се отбележи, че като използва средната стойност от последните три години на участие на всяко предприятие, участвало в извършването на нарушението, Комисията избира референтен период, който като цяло отговаря на установеното в посочената в точка 216 по-горе съдебна практика условие, а именно периодът, който трябва да се вземе предвид, да се определи така, че получените обороти да бъдат максимално сравними.
- 221 На второ място, жалбоподателите не са доказали, че поради присъщи за тях причини оборотът, който са реализирали през последния период, не е показателен нито за техния действителен размер и за икономическата им мощ, нито за обхвата на извършеното от тях нарушение.
- 222 Всъщност, макар наистина средната релевантна стойност на продажбите за периода от 1999 г. до 2001 г. да е била по-голяма от годишните стойности от предходните години на участие, от точка 130 от жалбата следва, че това се е дължало главно на обстоятелството, че реализираният от жалбоподателите оборот на засегнатите от картела пазари постоянно се е увеличавал през периода на участие в извършването на нарушението. Такова увеличение обаче може да е типичното пряко следствие от картел, една от основните цели на който е увеличаването на цените на засегнатите продукти. Освен това такова увеличение най-малкото частично може да се дължи на фактори с общ характер, като например инфлацията или тенденцията за увеличаване и на цените на суровините за съответните продукти на световния пазар, както е било в разглеждания случай, като се има предвид, че съгласно предоставените от Комисията данни цената на суровото масло се е увеличила значително между 1992 г. и 2001 г.
- 223 Освен това жалбоподателите не посочват никакво изключително обстоятелство, което да е причинило увеличаването на стойността на продажбите им в периода от 1992 г. до 2001 г. Трябва също така да се отбележи, че това увеличение отразява тенденция и показва наличието на голяма взаимовръзка с цената на суровия петрол.
- 224 Жалбоподателите също така нямат основание да се позовават на обстоятелството, че средната годишна стойност на реализираните от тях продажби през референтния период е била по-висока от тази за периода между 2002 г. и 2004 г. Всъщност, с изключение на първата половина на 2002 г., през посочения период жалбоподателите вече не са притежавали дружеството, което непосредствено е участвало в извършването на нарушението. Следователно намаляването на стойността на продажбите на Shell Deutschland Oil спрямо тази на Dea Mineraloel не е имало никаква връзка с търговската политика на жалбоподателите, поради което нейното изтъкване не може да ги ползва.
- 225 Следователно жалбоподателите не са доказали, че поради присъщи за тях причини стойността на продажбите, които са реализирали през референтния период, не е показателна за техния действителен размер и за икономическата им мощ или за обхвата на извършеното от тях нарушение.
- 226 Тъй като изборът на референтен период от Комисията отговаря на установените в съдебната практика изисквания, доводите на жалбоподателите относно възможността за възстановяване на данните за финансовата 1993—1994 г. трябва да се отхвърлят като неотносими.
- 227 С оглед на гореизложеното трябва да се констатира, че Комисията не е нарушила нито член 23, параграф 3 от Регламент № 1/2003, нито принципа на пропорционалност, използвайки като основа за изчисляването на средната годишна стойност на продажбите на жалбоподателите за периода от 1999 г. до 2001 г.
- 228 При всички положения, упражнявайки правомощието си за пълен съдебен контрол, Общият съд счита, че изборът на референтния период по отношение на жалбоподателите е обоснован предвид всички фактически и правни обстоятелства по делото.

По вземането предвид на предоставените от Shell цифрови данни

- 229 С второто си оплакване жалбоподателите твърдят, че Комисията е използвала предоставените от Shell цифрови данни за стойността на продажбите, а не представените от тях данни.
- 230 Най-напред трябва да се припомни, че съгласно точки 15 и 16 от Насоките от 2006 г. при определяне на стойността на продажбите на предприятие Комисията отчита най-добрите налични данни за това предприятие. Когато предоставените от предприятието данни са непълни или ненадеждни, Комисията може да определи стойността на продажбите на това предприятие въз основа на частичните данни, които е получила, или на всяка друга информация, която прецени за релевантна или подходяща.
- 231 В това отношение, на първо място, трябва да се отбележи, че в хода на административното производство жалбоподателите многократно посочват, че не могат да представят данни за финансовата 2001—2002 г. Първата половина от тази финансова година обаче засяга календарната 2001 г., която е част от взетия предвид от Комисията референтен период (от календарната 1999 г. до календарната 2001 г.).
- 232 По-нататък, в отговор на исканията на Комисията за предоставяне на информация жалбоподателите многократно посочват, че не могат да представят разбивки на оборотите за отделните групи продукти. Тъй като обаче Комисията използва различни коефициенти за тежест за парафиновите восъци и за суровия парафин, разбивките на цифровите данни са били необходими за изчисляването на размера на глобите (вж. точка 206 по-горе).
- 233 Следователно предоставените от жалбоподателите данни са били непълни, поради което Комисията е трябвало да използва други данни, за да може да изчисли размера на налаганата им глоба.
- 234 На второ място, от отговора на Shell от 31 януари 2008 г. на искането на Комисията за предоставяне на информация следва, че представените от Shell данни са били последователни и пълни и самите те са били достатъчни за изчисленията на Комисията.
- 235 На трето място, трябва да се припомни (вж. точки 207 и 208 по-горе), че в отговора си от 5 март 2008 г. на искането на Комисията за предоставяне на информация жалбоподателите посочват, че са се свързали с Shell, за да узнаят наличните цифрови данни за него, и че са били в течение на това, че Shell вече е предоставило на Комисията цифровите данни за продажбите за финансовата 2001—2002 г. Жалбоподателите препращат към предоставените от Shell цифрови данни за тази финансова година, признавайки, че не разполагат с такива достоверни цифрови данни за групата RWE.
- 236 На четвърто място, жалбоподателите не твърдят изрично, че по отношение на парафиновите восъци и суровия парафин използваната от Комисията стойност на продажбите за периода от календарната 1999 г. до календарната 2001 г. е погрешна. Те посочват единствено, че дейността „парафинови восъци“ на предишното дружество Dea Mineraloel в периода от финансовата 1998—1999 г. до финансовата 2000—2001 г. средно достигнала приходи от продажби в размер на около 18,2 милиона евро и че тази стойност били по-малка с около 280 000 EUR от отчетената от Комисията. С този довод обаче не може да се докаже допускането на грешка от страна на Комисията, тъй като предоставените от жалбоподателите данни се отнасят за периода от финансовата 1998—1999 г. до финансовата 2000—2001 г., а не до календарните години, които Комисията системно взема предвид в обжалваното решение. Освен това от изложените от жалбоподателите цифрови данни в точка 130 от жалбата следва, че стойността на продажбите при парафиновите восъци през финансовата 1998—1999 г. е била 16 304 000 EUR, докато за финансовата 1999—2000 г. тази стойност е била 19 543 000 EUR. През финансовата 2000—2001 г. стойността на продажбите при парафиновите восъци е била 18 677 000 EUR.

Следователно е възможно разликата от 280 000 EUR да се е дължала на това, че избраният от жалбоподателите период е включвал втората половина на 1998 г., когато стойността на продажбите е била по-малка от реализираната такава през втората половина на 2001 г., която същевременно не е включена в изчислението на жалбоподателите.

- 237 На пето място, жалбоподателите нямат основание да упрекват Комисията за това, че не е допълнила предоставените от Shell данни с техните частични данни и прогнози. Всъщност, когато Комисията разполага с пълни, последователни и надеждни данни от източник, към който самите жалбоподатели препращат по отношение на част от данните, тя не е длъжна да ги комбинира с данните от друг източник, които са били изчислени по различна методология, поради което съвместимостта им не е сигурна.
- 238 Ето защо оплакването на жалбоподателите, изведено от вземането предвид на предоставените от Shell цифрови данни относно стойността на продажбите, трябва да се отхвърли.
- 239 Следователно втората част от третото правно основание трябва да се отхвърли.

По третата част, изведена от нарушение на принципа на равно третиране и на Насоките от 2006 г.

- 240 Жалбоподателите посочват, че при определянето на основния размер на наложената им глоба Комисията е използвала средния оборот за 1999—2001 г., докато в случая на Shell е взела предвид средния оборот за 2002—2004 г. (за парафиновите восъци) и 2001—2003 г. (за суровия парафин). Това различие в изчисляването довело до нарушаване на принципа на равно третиране поради две причини.
- 241 От една страна, жалбоподателите припомнят, че са държани отговорни за извършеното от Dea Mineraloel и Shell & Dea Oil нарушение в периода от 3 септември 1992 г. до 30 юни 2002 г. Shell било държано за отговорно за извършването на посоченото нарушение през същия период, а освен това и за нарушението, извършено от дружествата правоприменици на Shell & Dea Oil през целия период от 3 септември 1992 г. до 17 март 2005 г. Поради различния референтен период обаче изчисленият за Shell основен размер на глобата бил по-малък от определения такъв за RWE, въпреки че в случая на Shell периодът на участие в картела е по-дълъг с почти три години. Такова определяне на основния размер на глобата било „дискриминационно“.
- 242 От друга страна, неравното третиране на жалбоподателите и на Shell през периода на съвместния им ангажимент към Shell & Dea Oil, тоест в периода от 2 януари до 30 юни 2002 г., също било очевидно. Основният размер на глобата, който *pro rata temporis* бил определен на жалбоподателите за този период, бил в размер на 1,6 милиона евро. За Shell тази сума била под 1,2 милиона евро, въпреки че както било видно от съображение 530 от обжалваното решение, глобата му била наложена солидарно за същото нарушение, извършено от Shell & Dea Oil.
- 243 Според жалбоподателите, ако Комисията, както в случая на Shell, бе определила основния размер на глобата по отношение на тях въз основа на средния оборот за 2002—2004 г. за парафиновите восъци и този за 2001—2003 г. за суровия парафин, тя щяла да стигне до сума в размер на около 24,93 милиона евро и *ceteris paribus* до глоба в размер на 29,92 милиона евро. Това почти съответствало на размера на глобата съгласно изчислението, извършено въз основа на средния оборот за периода от финансовата 1992—1993 г. до финансовата 2000—2001 г. Поради това единствено определянето на релевантния оборот чрез средния оборот за периода от финансовата 1992—1993 г. до финансовата 2000—2001 г. съответствало на Насоките от 2006 г. и на принципа на равно третиране.

- 244 На първо място, що се отнася до общото оплакване на жалбоподателите от използването на референтен период вместо на изчисляване на основния размер чрез стойностите за съответните продажби за всяка година от извършването на нарушението, трябва да се отбележат направените в точки 216—225 по-горе изводи. От тях следва, че Комисията е имала основание да определи стойността на продажбите въз основа на референтен период, който прави цифровите данни за всички засегнати предприятия максимално сравними, освен ако дадено предприятие не докаже, че поради присъщи за него причини стойността на продажбите, които е реализирало през референтния период, не е показателна за неговия действителен размер и за истинската му икономическа мощ или за обхвата на извършеното от него нарушение. Жалбоподателите обаче не са доказали, че в разглеждания случай това е така.
- 245 На второ място, не следва да се разглежда нарушението на принципа на равно третиране по отношение на периода на съществуване на съвместното предприятие Shell & Dea Oil, тъй като в обжалваното решение Комисията не е изложила достатъчно доказателства, за да вмени на жалбоподателите отговорността за действията на това дружество (вж. точка 130 по-горе).
- 246 На трето място, трябва да се разгледа оплакването на жалбоподателите, че макар изчисленият за Shell основен размер на глобата да се отнася за същото нарушение, което, както в техния случай, е извършено от същото дружество, и макар продължителността на участие на Shell в извършването на нарушението да е по-дълга от тази на жалбоподателите, изчисленият за Shell основен размер на глобата е по-малък (30 милиона евро) от изчисленият за жалбоподателите (31,2 милиона евро).
- 247 Трябва да се припомни, че определянето на по-голям основен размер на глобата за жалбоподателите спрямо определения такъв за Shell се дължи единствено на обстоятелството, че референтният период е различен. Средната годишна стойност на продажбите на Shell Deutschland Oil през периода от 2002 г. до 2004 г. за парафиновите восъци и през периода от 2001 г. до 2003 г. за суровия парафин е била по-малка от тази на Dea Mineraloel през периода от 1999 г. до 2001 г.
- 248 Съгласно постоянната съдебна практика при определянето на размера на глобите Комисията трябва да съблюдава принципа на равно третиране, съгласно който е забранено сходни положения да се третират по различен начин и различни положения да се третират еднакво, освен ако такова третиране не е обективно обосновано (Решение на Общия съд от 29 април 2004 г. по дело Tokai Carbon и др./Комисия, T-236/01, T-239/01, T-244/01-T-246/01, T-251/01 и T-252/01, Recueil, стр. II-1181, точка 219).
- 249 Безспорно Съдът е приел, от една страна, че използването на референтна година, обща за всички участвали в едно и също нарушение предприятия, дава на всяко предприятие увереността, че е третирано по същия начин като другите предприятия, тъй като санкциите се определят по еднакъв начин, и от друга страна, че изборът на референтната година, която е част от периода на нарушението, позволява да се прецени обхватът на извършеното нарушение в зависимост от икономическата действителност, такава каквато е тя през този период (Решение на Съда от 2 октомври 2003 г. по дело Aristrain/Комисия, C-196/99 P, Recueil, стр. I-11005, точка 129).
- 250 От това обаче не следва, че изборът на общ референтен период представлява единственото средство за определяне на санкциите в съответствие с принципа на равното третиране. По-конкретно Комисията има право да отчете обстоятелството, че за дадено предприятие общата референтна година попада извън приетия по отношение на него период на нарушение и съответно не е полезен показател за индивидуалната му тежест при извършването на нарушението, поради което да вземе предвид неговия оборот за година, различна от общата референтна година, при условие че изчисляването на основния размер на глобата по отношение на различните членове на картела остава последователно и обективно обосновано.

- 251 Така в разглеждания случай, като е взела предвид средната годишна стойност на продажбите от последните три години на участие в извършването на нарушението, Комисията е приложила обективно еднакъв критерий към всички членовете на картела именно с цел да спази изискването за равно третиране на участниците.
- 252 Освен това трябва да се констатира, че намаляването на стойността на продажбите, в резултат на което основният размер на определената за Shell глоба е по-малък от определения такъв за RWE, е станало в периода от 2002 г. до 2004 г. Що се отнася до първите шест месеца от този период, действителното упражняване на решаващо влияние върху Shell & Dea Oil от RWE не бе доказано. По отношение на оставащите две години и девет месеца, безспорно е, че Shell Deutschland Oil и Shell Deutschland Schmierstoff са функционирали напълно независимо от RWE. Следователно Комисията основателно констатира, че жалбоподателите не трябва да се ползват от обстоятелството, че приносът на Shell в картела загубва икономическото си значение към края, когато жалбоподателите вече не участват в него, най-вече предвид обстоятелството, че по време на тяхното участие в извършването на нарушението стойността на продажбите на жалбоподателите на засегнатите от картела пазари постоянно се е увеличавала.
- 253 Поради това се налага изводът, че изчисленият за жалбоподателите основен размер на глобата е по-голям от изчисления такъв за групата Shell единствено поради това че стойността на реализираните продажби на засегнатите от картела пазари значително намалява след придобиването на Dea Mineraloel от Shell. Следователно, тъй като жалбоподателите са били в различно положение от Shell по отношение на аспект, който е релевантен за определянето на размера на глобата, оплакването им за неравно третиране трябва да се отхвърли.
- 254 При всички положения, упражнявайки правомощието си за пълен съдебен контрол, Общият съд счита, че определеният от Комисията основен размер отразява правилно тежестта и продължителността на извършеното от Dea Mineraloel нарушение предвид всички фактически и правни обстоятелства по делото
- 255 С оглед на всички направени по-горе изводи третата част от третото правно основание и съответно цялото трето правно основание също трябва да бъдат отхвърлени.

4. По упражняването на правомощието за пълен съдебен контрол и по определянето на окончателния размер на глобата

- 256 Следва да се припомни, че контролът за законосъобразност на приетите от Комисията решения се допълва от правомощието за пълен съдебен контрол, признато на Съда на Съюза в член 31 от Регламент № 1/2003 в съответствие с член 229 ЕО. Тази компетентност оправомощава съда да излезе от рамките на обикновения контрол за законосъобразност на санкцията и да замени преценката на Комисията със своята преценка и в резултат на това да отмени, намали или увеличи размера на наложената глоба или на периодичната имуществена санкция. Следователно в съответствие с изискванията във връзка с правото на ефективна съдебна защита, закрепено в член 47 от Хартата на основните права, предвиденият в Договорите контрол предполага съдът на Съюза да упражнява контрол както от правна, така и от фактическа страна и да има право да преценява доказателствата, да отменя обжалваното решение и да изменя размера на глобите (вж. в този смисъл Решение на Съда от 8 февруари 2007 г. по дело *Groupe Danone/Комисия*, C-3/06 P, Сборник, стр. I-1331, точки 60—62 и Решение на Общия съд от 21 октомври 2003 г. по дело *General Motors Nederland* и *Opel Nederland/Комисия*, T-368/00, *Recueil*, стр. II-4491, точка 181).
- 257 Поради това в рамките на упражняването от него правомощие за пълен съдебен контрол Общият съд следва да прецени към датата, на която приема решението си, дали на жалбоподателя е наложена глоба, чийто размер правилно отразява тежестта и

продължителността на разглежданото нарушение, така че посочените глоби да са пропорционални спрямо критериите, предвидени в член 23, параграф 3 от Регламент № 1/2003 (вж. в този смисъл Решение на Общия съд от 11 март 1999 г. по дело *Aristrain/Комисия*, T-156/94, *Recueil*, стр. II-645, точки 584—586 и Решение на Общия съд от 9 юли 2003 г. по дело *Cheil Jedang/Комисия*, T-220/00, *Recueil*, стр. II-2473, точка 93).

258 Важно е обаче да се подчертае, че упражняването на правомощието за пълен съдебен контрол не е равнозначно на служебен контрол, и да се припомни, че производството пред юрисдикциите на Съюза е състезателно (Решение по дело *Chalkor/Комисия*, точка 162 по-горе, точка 64).

259 В разглеждания случай, за да изчисли размера на наложената на жалбоподателя глоба, Комисията е взела предвид, с оглед на тежестта на нарушението, 18 % от годишната стойност на продажбите на парафинови восъци и 15 % от годишната стойност на продажбите на суров парафин. Така получените размери са били умножени поради продължителността на нарушението по коефициент 10 за парафиновите восъци и коефициент 5 за суровия парафин. Общо — в това число „входната такса“, която е приложена с оглед тежестта на нарушението и чийто размер също е 18 % от стойността на продажбите на парафинови восъци и 15 % от стойността на продажбите на суров парафин — Комисията е използвала коефициент за умножение 11 за парафиновите восъци и 6 за суровия парафин.

260 Трябва да се припомни, че участието на жалбоподателите в извършването на нарушението не бе доказано за периода от 2 януари до 30 юни 2002 г. и че обжалваното решение следва да се отмени по отношение на този период в частта, която се отнася до жалбоподателите (вж. точка 130 по-горе). Следователно, след като този период се извади от продължителността на участие на жалбоподателите в извършването на нарушението, използваните от Комисията коефициенти за умножение трябва да се намалят от 11 на 10,5 за парафинови восъци и от 6 на 5,5 за суровия парафин.

261 Така определеният коефициент няма отношение към резултата от новия анализ, който след постановяването на настоящото решение Комисията евентуално ще извърши във връзка с възможността за търсене на отговорност от жалбоподателите за извършеното от *Shell & Dea Oil* нарушение.

262 Освен това за частта от наложената глоба за периода от 3 септември 1992 г. до 2 януари 2002 г., упражнявайки правомощието си за пълен съдебен контрол, Общият съд счита, че размерът на наложената на жалбоподателите глоба е подходящ с оглед на тежестта и продължителността на извършеното нарушение.

263 С оглед на гореизложеното размерът на глобата се определя на 35 888 562 EUR.

По съдебните разноски

264 Съгласно член 87, параграф 3 от Процедурния правилник Общият съд може да разпредели съдебните разноски или да реши всяка страна да понесе направените от нея съдебни разноски, ако всяка от страните е загубила по едно или няколко от предявените основания.

265 В разглеждания случай Общият съд уважи единствено втората част от първото правно основание на жалбоподателите. Поради това размерът на наложената им глоба бе намален с 4,1 %. Следователно, ако се реши жалбоподателите да заплатят четири пети от направените от тях съдебни разноски и четири пети от съдебните разноски на Комисията, ще се даде справедлива преценка на обстоятелствата по делото. Комисията понася една пета от направените от нея съдебни разноски и една пета от съдебните разноски на жалбоподателите.

По изложените съображения

ОБЩИЯТ СЪД (трети състав)

реши:

- 1) **Отменя член 1 от Решение C(2008) 5476 окончателен на Комисията от 1 октомври 2008 година относно производство по член 81 [ЕО] и член 53 от Споразумението за ЕИП (преписка COMP/39.181 — Восъци за свеци) в частта, в която Европейската комисия установява, че RWE AG и RWE Dea AG са участвали в извършването на нарушението след 2 януари 2002 г.**
- 2) **Размерът на наложената на RWE и на RWE Dea глоба се определя на 35 888 562 EUR.**
- 3) **Отхвърля жалбата в останалата ѝ част.**
- 4) **Комисията понася една пета от направените от нея съдебни разноски и една пета от съдебните разноски на RWE и RWE Dea. RWE и RWE Dea понасят четири пети от направените от тях съдебни разноски и четири пети от съдебните разноски на Комисията.**

Czúcz

Labucka

Gratsias

Постановено в открито съдебно заседание в Люксембург на 11 юли 2014 година.

Подписи

Съдържание

Обстоятелства, предхождащи спора, и обжалваното решение	2
1. Административно производство и приемане на обжалваното решение	2
2. Структура на групата RWE и на съвместното предприятие Shell & Dea Oil	4
Производство и искания на страните	5
От правна страна	6
1. По първото правно основание, изведено неправилната според жалбоподателите констатация, че е съществувала стопанска единица, съставена се от жалбоподателите и Dea Mineraloel или Shell & Dea Oil	6
Предварителни бележки	6
По първата част относно вменената на жалбоподателите отговорност за извършеното от Dea Mineraloel нарушение (периодът преди 2 януари 2002 г.)	8
По обжалваното решение	8

По презумпцията за наличие на стопанска единица, съставена от дъщерното дружество и неговото единствено дружество майка	9
По изложените от жалбоподателите доводи за оборване на презумпцията	10
– По оперативната самостоятелност на Dea Mineraloel	11
– По липсата на влияние върху дейността, засягаща парафиновите восъци, и малкия процент продажби на тези продукти в оборота на Dea Mineraloel	12
По твърдяната обективна отговорност на жалбоподателите	14
По втората част относно вменената на жалбоподателите отговорност за извършеното от Shell & Dea Oil нарушение (периодът от 2 януари до 30 юни 2002 г.)	15
По съвместния контрол и съвместното упражняване на решаващо влияние върху търговското поведение на съвместното предприятие	20
По основателността на констатацията на Комисията относно вменяването на RWE и Shell на отговорността за извършеното от Shell & Dea Oil нарушение	22
2. По второто правно основание, изведено от неприлагането на Известието относно сътрудничеството от 2002 г. към жалбоподателите	25
По първата част, изведена от неприлагането на благоприятните последици от искането за сътрудничество на Shell към жалбоподателите	25
По обжалваното решение	25
По първото оплакване, изведено от неприлагането на освобождаването от глоба на Shell към извършеното от Dea Mineraloel нарушение	26
По второто оплакване, изведено от неприлагането на освобождаването от глоба на Shell към извършеното от Shell & Dea Oil нарушение	30
По втората част, изведена от правото на жалбоподателите да бъдат освободени напълно от глоба или размерът ѝ значително да бъде намален въз основа на Известието относно сътрудничеството от 2002 г.	30
По третата част, изведена от нарушаването на правото на защита на жалбоподателите	32
3. По третото правно основание относно определянето на оборота, който е взет предвид за изчисляването на размера на наложената на жалбоподателите глоба	33
По първата част, изведена от непълнотата на мотивите на обжалваното решение, що се отнася до изчисляването на стойността на продажбите на жалбоподателите	34
По първото оплакване, изведено от непълнотата на мотивите на обжалваното решение, що се отнася до избора на средната стойност на продажбите от последните три години на участие в извършването на нарушението	35
По второто оплакване, изведено от непълнотата на мотивите на обжалваното решение, що се отнася до определянето на стойността на продажбите	36
По втората част, изведена от нарушаването на принципа на пропорционалност и на Регламент № 1/2003 при определянето на размера на наложената на жалбоподателите глоба	38
По избора на референтния период (от календарната 1999 г. до календарната 2001 г.)	38

По вземането предвид на предоставените от Shell цифрови данни	41
По третата част, изведена от нарушение на принципа на равно третиране и на Насоките от 2006 г.	42
4. По упражняването на правомощието за пълен съдебен контрол и по определянето на окончателния размер на глобата	44
По съдебните разноски	45